

STEINAR BRAGI

MATKA

CO PROŽÍVÁ, KDYŽ JE JÍ
DCERA BEZE STOPY ZMIZÍ?

≡ KNIHA ZLIN

Matka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Steinar Bragi

Matka – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

THRILL

STEINAR BRAGI MATKA

v překladu Lucie Korecké

☰ KNIHA ZLIN

This book has been translated with a financial support from Icelandic literature center.

Tato kniha vychází s finanční podporou Islandského literárního centra.

Ten den, kdy Vala zmizela, bylo nebe bez mráčku. Odpoledne jsem šla domů z práce a v nemocnici probíhalo nejspíš všechno jako obvykle. V každém případě si na nic zvláštního nevzpomínám, jen na to, že obloha byla neuvěřitelně modrá a hluboká, až jsem měla pocit, že když si nedám pozor, vznesu se do vzduchu a ztratím se v ní. I kdybych třeba jen zakopla.

Ale to mě možná napadlo až později.

Když jsem otevřela dveře a vešla, uslyšela jsem, že Vala je v patře, a zavolala jsem na ni, že už jsem doma. Neodpověděla mi. Zapnula jsem rádio a dala si svačinu, jak jsem měla ve zvyku. Když jsem dojedla, vyšla jsem do patra a všechno se rázem změnilo. Slyšela jsem, že Vala ve svém pokoji brečí, a tak jsem zaklepala a vstoupila. Právě se osprchovala, ležela na břiše s ručníkem omotaným kolem pasu a brečela, ne moc usedavě, nic takového, ale pláč zněl bolestně a bezmocně. Posadila jsem se k ní a zeptala se, co se děje, ale nepřiměla jsem ji, aby se na mě podívala nebo mi odpověděla, dokud jsem neřekla, že zavolám pastorovi Vídimu. Pak mi vysvětlila, že se večer koná školní ples a několik spolužáků na ni naléhá, aby přišla taky.

Předtím se mi o žádném plesu nezmínila, ale teď mi připadalo samozřejmé a přirozené, aby na oslavu ukončení zkoušek v prvním pololetí šla. Věděla jsem, že kvůli jejím aktivitám v kostele ji někteří spolužáci nechápují a trochu si ji dobírají, ale to není nic, co by se v dnešní době nedalo čekat. Později jsem se z vyšetřovací zprávy dozvěděla, že jí ve škole přezdívali „pánbíčkářka“. O tom mi Vala nikdy sama neřekla a mně připadalo, že do školního kolektivu zapadla dobře, i když asi nebyla přímo oblíbená. Proto jsem ji vybídlala, aby na ples šla a trochu se pobavila.

Ale já se bojím, pípá. Nevěděla proč, ale bodalo ji v břicho, jako by se schylovalo k něčemu zlému. Znova se rozplakala, takže jsem jí nakonec řekla, že jestli je jí tak špatně, může klidně zůstat doma, nikdo ji k ničemu nenutí, ale ona namítla, že tam přece musí.

Později jsem tenhle její vnitřní rozpor pochopila lépe. Podle výpovědí svědků ze třídy, které pak vyslechla policie, a dopisů, které Vala posílala Báthory, byla zamilovaná do jednoho kluka, který měl na ples a jemu předcházející večírek přijít také. Právě to nepochybně nakonec rozhodlo. A taky jí to poradila Báthory.

Kolem půl sedmé přišla Vala dolů. Byla nalíčená a oblečená v černých šatech po kolena, projmutých v pase a s trošku hlubším výstřihem, ale nebylo to nic, co by se dalo považovat za nevhodné. Vlasy si vyčesala a hezky upravila, vypadala skvěle. Řekla jsem jí to a možná jsem dodala něco v tom smyslu, že na parketu bude pořád v jednom kole. Odvětila, že se ještě nerozhodla, jestli půjde, přehodila přes sebe deku a posadila se s notebookem do obývacího pokoje.

Zeptala jsem se, jestli chce něco k jídlu, ale podle očekávání zavrtěla hlavou. Seděla jsem sama v kuchyni a jedla těstoviny, které jsem uvařila, abych si ukrátila čas. Pak za mnou Vala přišla a zdálo se, že se konečně rozmyslela. Řekla, že na ples půjde, a požádala mě, jestli bych ji neodvezla na třídní večírek, který se konal předtím a kde se měla většina spolužáků sejít. Odpověděla jsem, že to je samozřejmost. Cestou na reykvjavické předměstí Vogar byla Vala zamklá. Vzpomínám si, že mě přepadly obavy. Její slova o tom, že má strach, na mě najednou zvláště zapůsobila a napadlo mě, že mi Vala něco tají. Měla jsem se jí na to zeptat.

Na předměstí jsme chvíli bloudily a projely stejnou cestou několikrát dokola. Vala si poznamenala adresu do telefonu, ale zapomněla ho doma. Nakonec jsme to našly a zastavily na ztemnělém parkovišti u řadových domků naproti gymnáziu. Vtom jsem ucítila, jak mě znovu zaplavuje strach, silnější než

předtím. Vzpomínám si, že jsem se zadívala na Valu, která otálela a zůstala sedět v autě, jako by byla do poslední chvíle na pochybách, kdoví.

Už si sice nedokážu jasně vybavit, jak vypadala, ale vzpomínám si na její profil, když tam vedle mě seděla v šeru, vlasy se jí stáčely nad čelem, rty měla maličko našpužené, oči se jí třpytily a rozhlížely se po řadových domcích, kde v jednom z bytů čekali všichni její spolužáci.

Pak z auta najednou vystoupila. Než za sebou zabouchla dveře, strčila hlavu dovnitř a poděkovala za svezení. Pusu jsme si nedaly, neměly jsme ve zvyku se moc líbat ani objímat, naněvýš tak na Vánoce a Nový rok. Slíbila, že se vrátí před půlnocí, a rozloučila se. Viděla jsem na ní, že pospíchá, aby si to zase nerozmyslela.

Co se dělo dál, vím od policie. Po Valině zmizení jsem měla zpočátku pocit, že ji možná dokážu najít, pokud si důkladně pročtu vyšetřovací zprávy; jako by představovaly hádanku, kterou můžu rozluštit. Prostudovala jsem je mnohokrát, celý ten abecední seznam svědků a jejich výpovědí, ale k ničemu to nevedlo.

Když se se mnou Vala rozloučila, zamířila k domu číslo 33 a zazvonila. Otevřít přišla hostitelka, ve spisech označená písmenem „Z“, a prohlásila, jaké to je překvapení, že Vala dorazila, protože nikdy předtím se třídních večírků neúčastnila a nechočila ani na bowling, na plesy nebo na koncerty. „Z“ Vale nabídl pivo, protože si nic k pití nepřinesla, ale ta ho odmítla. „Z“ se jí zeptala, jestli nikdy nepije, ale Vala se rozpačitě vymlouvala, že pije jen občas. Nakonec si od ní pivo vzala a hned do sebe obrátila půl lahve. Pak celá ožila, přestala se červenat, smála se a vykládala vtipy. Podle svědkyně „M“, která Vale dala Bacardi Breezer, když pivo dopila, neznala Vala na začátku školního roku, na rozdíl od většiny ostatních, ze třídy vůbec nikoho. Těžko se seznamovala s lidmi, znervózňela, když ji někdo oslovil, a působila dojmem, že o společnost moc nestojí.

Svědkyne „E“ a „F“ vypověděly, že po poslední zkoušce Vale zavolaly a přemlouvaly ji, aby přišla na večírek. Už dřív ji zvaly, ať s nimi po škole zajde do kavárny. Pak se ve třídě rozneslo, že je Vala věřící, že chodí na mše nějaké sekty a jezdí na venkov na kurzy, před spaním si čte Bibli a chystá se na misií do Malajsie. Od té doby se jí přezdívalo „pánbíčkářka“. „E“ i „F“ tvrdily, že proti její víře nic neměly, i když jim Vala připadala trochu zvláštní, a že se s ní upřímně chtěly lépe seznámit, aby už nebyla tak izolovaná od zbytku třídy.

Svědka „X“ dorazil na večírek později a všiml si, že Vala stojí na verandě za domem a kouří. Mluvila prý překotně a chovala se divně a nepříjemně. Loudila z ostatních cigarety a pivo a pořád pokukovala po jednom klukovi ze třídy, „D“, jehož svědek popsal jako vysokého, pohledného chlapce, který ve škole výborně prospívá, ale má pověst lamače dívčích srdcí. Prý dost pije a svědek „X“ ho prý jednou slyšel prohlásit, že věřící holky jsou sexy.

Svědka „D“ vypověděl, že přišel na večírek pozdě a Valu nepozdravil, ale postřehl, že se na něj pořád dívá z verandy, kde se zdržovala většinu večera. Přiznal, že na ni při hodinách občas mrkal a za jejími zády si z ní dělal legraci. Později se za to prý styděl. Po jedné zkoušce krátce před Vánoci opustili učebnu ve stejnou chvíli a „D“ se jí zeptal, jestli se nechystá na vánoční ples, a přemlouval ji, aby přišla. Svědkyně „E“ a „F“ vypověděly, že ke konci večírku šly společně s Valou do koupelny, kde si od jedné z nich půjčila šminky a přiznala svůj zájem o „D“. Vyptávala se, jak se jim pozdává jeho nová přítelkyně, „R“, která na večírek právě dorazila, ale ony prý změnily téma. Cestou zpátky na verandu se Vala na tu dívku zašklebila a pak jí „F“ doporučila, ať je s pitím opatrnější, protože večer teprve začíná.

Po večírku jela Vala spolu s „E“, „F“ a „C“ taxíkem na ples. Hodně tančila a zdálo se, že je na parketu ve svém živlu, dokud nezačal tancovat i „D“ s „R“. To pak začala na parket tahat neznámé kluky a tančila s nimi v blízkosti „D“ a „R“, jako by se chtěla před

„D“ předvádět nebo v něm vyvolat žárlivost. S jedním z chlapců, „K“, se začala líbat a podle jeho výpovědi si položila jeho ruku na prsa, což mu nebylo příjemné, takže odešel. Nakonec se „R“ naštvála, pohádala se s „D“ a utekla z tanečního parketu. „D“ pak Vale vynadal, že ho nenechá na pokoji. Prohlásil, že o ni nemá zájem a že je divná. Potom Vala tančila chvíli sama a následně ji bylo vidět, jak nejistým krokem opouští parket a sedá si k prázdnému stolu v rohu. Svědkyně „E“ jí donesla sklenici vody, kterou Vala vypila a pak ji naplnila pivem z malé lahve přinesené z večírku. „E“ se vrátila na parket a po několika minutách pohledem zabloudila do rohu, kde Vala ještě seděla, ale za půl hodiny už tam nebyla.

Po zbytek plesu Valu nikdo neviděl, a nakonec se sklidily skleničky ze stolů a sál se vyprázdnil. Cestou domů se „E“ a „F“ bavily o tom, co se s ní asi stalo. Nemohly vyloučit, že se v opilosti někam zatoulala, a měly obavy, že by se jí mohlo něco stát, nebo že by si dokonce mohla chtít ublížit kvůli tomu, jak jí „D“ vynadal. Nakonec ale došly k závěru, že si nebudou dělat starosti, protože nejspíš prostě odjela taxíkem domů spát.

V jednu v noci jsem konečně vzdala čekání a vstala z postele. Vala si zapomněla telefon doma, takže mi bylo jasné, že nemá cenu jí volat. Nechtělo se mi shánět její spolužáky, protože bylo možné, že je zrovna za dveřmi. Nechtěla jsem, aby jim připadala ještě divnější, jako holka s bláznivou, paranoidní mámou, která je budí uprostřed noci. Místo toho jsem zašla do jejího pokoje, posadila se na postel a čekala. Čekala jsem tam ještě v sedm ráno a čekala jsem další týden, měsíc a rok. Ale Vala se domů nevrátila.

KMEN

Seděli spolu sami dva a mlčeli. Kata přejížděla bříšky prstů po stole, jako by ho chtěla ještě víc uhladit. Hladší už ale být nemohl. Byl z teakového dřeva, tvrdého, těžkého a tmavého. Tómasovi příbuzní ho asi tak před půl stoletím nechali převzt z Barmy.

Dřív o tom stole dost přemýšlela, ale nikdy nedošla k žádnému jednoznačnému závěru. Přitáhla si ruku k tělu a stočila pohled k Tómasovi, zabranému do deníku *Morgunblaðið*. Za chvíli určitě vzhledne, uvidí ji, jak sedí naproti němu, postřehne to ticho, zvedne se a zapne rádio. Pokaždé totéž: stejné mlčení, stejná rozhlasová stanice, stejné ranní vysílání.

Uplynulou noc se jí zdálo, že spolu sedí na mořském dně. Přes stůl si hleděli do očí, obklopeni tmou a chladem, který na ně doléhal ze všech stran; kdyby někdo z nich otevřel ústa, naplnila by se něčím, co se nesmí vyslovit, a oba by zemřeli. V dálce, vysoko nad nimi, bylo slyšet burácení moře, které se neklidně vrhalo na břeh.

Nikdy předtím to tak nevnímala – neklid v přírodě, její nesourodost.

„Nebude ti vadit, když zapnu rádio?“ zeptal se Tómas a vstal, aniž počkal na odpověď. Na rozdíl od ní poslouchal zprávy v rádiu, díval se na ně v televizi – když byl někdy výjimečně doma – a v práci sledoval i internetová média, která představovala největší nebezpečí. Zprávy se ze všeho nejdřív objevovaly na internetu a jejich redakce byla tak špatná, že v nich člověk mohl rozpoznat své nejbližší.

Dojedla krajíc chleba a složila ubrousek na talíři. *Já tě tak miluju, Tómasi, láska moje. Chtěla bych se ti položit do náruče a zůstat tam navždycky, prolomit to, co nás rozděluje...*

Cestou do kuchyně zvedla prkénko se sýry, chlebem a marmeládou a tázavě pohlédla na Tómasa, který zavrtěl hlavou. Uklidila jídlo, opláchla hrnek a talíř a dala je do myčky. Od doby, kdy nechala bytového architekta předělat celé přízemí, už v kuchyni nesnídali, ne na těch vysokých židlích u vysokého stolu v halogenové záři vycházející z kovových kostek na stěnách a stropě. Měla v úmyslu s tím něco udělat, ale to bylo předtím, než se všechno změnilo.

* * *

Ze zprávy v půl deváté se dozvěděla, co se událo v noci a co bude následovat. V noci se nic zvláštního nestalo, žádné přesuny mezi odděleními a žádný nový pacient. Žena na pokoji 4C, Sigríður, byla stále v karanténě a podle rozhodnutí z předchozího večera v ní měla zůstat ještě nejméně dva týdny. Kata poslouchala a přitom procházela zprávy z noci a výsledky krevních testů tří ambulantních pacientů, kteří měli přijít na infuzi. Patřila mezi ně Andrea, starší žena, kterou si Kata pamatovala z předchozích návštěv. Měla nízkou hodnotu bílých krvinek, ale ne tak nízkou, aby nemohla infuzi dostat. Nikdo z nich se sem nechystal poprvé, což celou záležitost usnadňovalo, a všichni tři už se objednali ke specialistovi. Jednoho mladého pacienta doprovázela přítelkyně, která se na jejich oddělení objednala k sociálnímu poradci a měla dorazit ve tři. Žádného pacienta neměli dnes z oddělení propustit domů ani poslat do hospice v Kópavogu.

Po poradě Kata spěchala k telefonu, aby objednala krevní testy pro pacienta, který měl znovu přijít na infuzi, pokud ho předchozí chemoterapie příliš nezatížila. Vedlejším účinkem jeho léků byl útlum tvorby bílých krvinek v kostní dřeni, a tak se stávalo, že jejich nedostatek oslabil imunitní systém. V takovém případě se léčba musela odložit, anebo byl pacient dočasně hospitalizován na oddělení, aby na něj mohli dohlížet.

Potom z hlavního autobusového terminálu zavolal nějaký řidič autobusu a oznámil, že jí taxíkem posílá pacienta – jednoho z těch, kteří chodí na infuze. Slíbila, že na něj počká ve vestibulu.

Vyřídila ještě několik telefonátů, objednala na oddělení deky a reklamovala nefungující dálkový ovladač na televizi. Poslala svou kolegyni Fjólu do skladu léků pro čerstvě namíchané dávky, popadla invalidní vozík a odtlačila ho do vestibulu, aby přijala Kjartana, kterého jí ohlásil řidič autobusu. Měl problémy s chůzí. Po krátkém čekání uviděla, jak ke dveřím najíždí taxi. Pomohla Kjartanovi zaplatit kartou a vystoupit z auta, dovedla ho k vozíku a vyzvala ho, aby se posadil.

„Klidně půjdu sám,“ namítl a zavrtěl hlavou. Kata nic neřekla, vlídně se na něj usmála a počkala, až se posadí.

Pokud jí paměť neklamala, hospodařil Kjartan na statku poblíž města Borgarnes, choval krávy a ovce a měl hospodyni z Portugalska, která občas připravovala cizokrajné jídlo, jemuž říkal *patas*, ale Kata měla silné podezření, že se ve skutečnosti jedná o *tapas*. Kjartan byl málomluvný a při jeho předchozích návštěvách si Kata všimla, že se dívá na televizi, aniž pohybuje očima, jako by je chtěl jen upírat na obrazovku nebo na zeď nad ní, aby se nemusel dívat kolem sebe: na léky proudící mu hadičkami do těla a na ostatní pacienty, kteří pobledli a otekli stejně jako on sám, takže skoro splynuli se stěnami. Když se doslechla, že jeho rodiče a bratr už zemřeli a hospodyně neumí moc islandsky, nabídla se, že ho objedná na konzultaci k psychologovi.

„Abych skončil jako ten magor, Woody Allen?“ prohlásil s nepřítomným pohledem. Pokud se bude schylovat k nejhoršímu a budou mu muset doporučit, aby se nechal umístit do hospice, což se zdá čím dál pravděpodobnější, možná svůj ostych nakonec překoná a trochu se otevře. Někteří se ale neotevrou nikdy, dokonce i na smrtelné posteli zadržují slzy, protože mají obavy, že by jinak asi působili směšně. Přitom

podle všeho překypují *pocity*. Jako by to bylo něco, za co je třeba se stydět.

Mírně stoupající chodbou dovezla Kjartana na oddělení v prvním patře.

Další dva pacienti vstoupili do dveří společně: postarší Andrea a mladík Emil, který během krátké doby zahajoval už čtvrtou chemoterapii a začínalo to na něm být vidět. Kata ho vzala za ruku a zeptala se, jak se cítí.

„Není to zrovna nejlepší,“ odpověděl a pak pohnul rty, jako by chtěl ještě něco dodat, ale neřekl nic. Mluvil tiše, byl bledý a sešlý, obočí i řasy mu dávno vypadaly, už od druhé chemoterapie neměl na těle jediný chloupek. Rty a pleť vypadaly suše a začínaly mu docházet síly, což nebylo dobré znamení vzhledem k tomu, že čtvrté léčení teprve začínalo. Podle dokumentace však mělo být už poslední.

Kata všechny tři zvážila kvůli srovnání s výsledky vážení na konci dne, zapnula televizi a posadila je na sedačky – něco mezi polohovatelnými křesly a nemocničními lůžky –, kde měli strávit příštích sedm až osm hodin. Andrea si vytáhla šití a zeptala se Kjartana, který seděl vedle ní, jestli je na tom v poslední době dobře. Poblahopřála mu k tomu, že má ještě vlasy, a on odvětil „nápodobně“. Místo odpovědi propukla v hlasitý smích, nepochybně proto, že si nevšiml, že má paruku.

„Ano, Andrea má moc pěkné vlasy,“ řekla Kata a dotlačila k nim stůl s jehlami a roztoky. Změřila Andree tlak a zeptala se jí, jak se má Karitas – tak říkaly hlavě figuríny, kterou Andrea dostala, když si koupila paruku, aby si paruka udržela tvar. Hlavu pojmenovaly podle Andreiny zesnulé sestry, která „by to jistě vzala s humorem“, jak to Andrea vyjádřila. Paruka byla výrazně zrzavá a kudrnatá, třebaže Andrea měla vlasy původně rovné a tmavé; říkala, že si vždycky přála být rusovlasá, o čemž si však Kata dovolila pochybovat. Ti, kdo se nesnažili přesně napodobit vlasy a střih, který měli

předtím, si obvykle vybrali něco zcela odlišného a punkového, jako by chtěli provokovat nepříznivý osud, který je zbavil vlastní iniciativy.

Andrea přišla na čtvrtou, nejtěžší dávku; rakovinu jí diagnostikovali před pěti měsíci a chemoterapie probíhala třetí měsíc. Nádor na plicích měřil v průměru třináct centimetrů, ale neměl žádné metastázy, což bylo u nádorů toho typu a velikosti neobvyklé. Pravou plíci jí odoperovali a další léčbu zpočátku vynechali, protože měla příliš málo bílých krvinek, ale později začala na infuze docházet podle plánu. Říkala, že pije odvar z vličího bobu a tolik zeleného čaje, kolik jen do sebe dostane. Podle posledního měření se nasycení krve kyslíkem pohybovalo kolem šedesáti procent, což je poměrně málo, ale Andrea měla přesto štěstí a dobře to věděla. Z jejich rozmluv Kata vyrozuměla, že Andrea pochází z oblasti Pingeyjarsýsla na severovýchodě ostrova, ale už tam dlouho nezavítala; hodně vyprávěla o mládí na venkově předtím, než si „nechala poplést hlavu“ a odjela do hlavního města se svým prvním mužem, který štěrkoval silnice pro americkou armádu a pronajímal si na to nákladní auto, a nakonec si koupil kamion a pak ještě jeden a založil si přepravní firmu. Ona sama skončila u „organizovaných aktivit“, což zřejmě znamenalo, že byla ženou v domácnosti a ráda se bavila. Teď, pokud se nevěnovala šití, luštila křížovky, kterých jí manžel nosil z antikvariátů celé krabice. Doma měla červený kbelík, jemuž říkala „nákrčník“, protože v jednom kuse zvracela s hlavou skloněnou přes jeho okraj. Když zrovna nenosila nákrčník, spala někdy i šestnáct až dvacet hodin denně a dost ji rozesmálo, když jí Kata začala říkat Šípková Růženka, jak vlastně přezdívala i některým dalším pacientům. Většina z nich totiž spala o polovinu víc než obvykle, pokud měli štěstí; ostatní se pořád budili bolestí a jen podřimovali.

Kata zavedla Andree do hřbetu ruky kapačku – šlo to špatně, protože jako spousta starších lidí trpěla silným zpětným

tokem krve. Když kapačku poprvé zaváděla chlapci Emilovi, napíchlá omylem tepnu, jehla vystřelila ven a krev vystříkla Katě do obličje i na zeď daleko za ní.

Zavěsila lahev s tekutinou na stojan vedle Andrey, připojila hadičku a totéž pak udělala u Kjartana a Emila. Když skončila, dala si kávu a vydala se hledat Ingu. Ta byla předtím v sesterně zamlklá a pobledlá a pod očima měla tmavé kruhy. Jistě šlo jen o nějakou maličkost – Inga přece nevedla žádný nevázaný život –, ale coby vrchní sestra na oddělení považovala Kata za svou povinnost zajímat se i o osobní problémy ostatních a radit jim. Inga sice nebyla o moc mladší než ona a měla dlouholetou praxi, ale práce v tak těsné blízkosti smrti byla úmorná a někdy měla na člověka nebezpečný vliv. Kata všem doporučovala, aby smrt spíš než jako nepřítel vnímali jako kolegu.

Nikdo nevěděl, kam se Inga poděla. Než se pacientům do těla dostalo dost ředícího roztoku, vyřídila Kata ještě několik telefonátů a pak se k nemocným vrátila a na stojany zavěsila váčky s léčebným roztokem. Napojila hadičky a pacienty upozornila, že teď to štípne. Nikdo z nich nezměnil výraz tváře ani nic neřekl. Kjartan spal, Emil se mírně usmál, ale pak dál upíral pohled na televizní obrazovku. Andrea vyšívala, jednu jehlu měla zabodnutou ve hřbetu ruky a druhou držela mezi prsty. V malém vyšívacím rámečku se rýsovala zelená tráva, šedivý kamenný dům a v pozadí skaliska a bílý vodopád. Výjev z venkova. Z mládí. Po dnešku si Andrea udělá od infuzí dva týdny přestávku, stejně jako farmář, ale mladík bude v příštích pěti dnech docházet denně a pak bude mít pouze týdenní přestávku; nemoc už u něj pokročila neuvěřitelně daleko a hladiny nádorových markerů se příliš zvýšily.

Kata vyměnila Kjartanovi váček s roztokem, aniž ho vzbudila, a Emil se ozval, že potřebuje na malou. Pomohla mu vstát,

jednou rukou přidržovala stojan a druhou Emila při chůzi podpírala.

„Ztuhlé prsty,“ řekl, přičemž z věty vynechal sám sebe – výrazy typu „já mám“ se obvykle vytratily po druhé chemoterapii nebo ke konci kteréhokoli cyklu infuzí. Ve dveřích se chytil stojanu, dotlačil ho před sebou na toaletu a Kata za ním zavřela. Někdy musela pacientům pomáhat zvednout prkénko, vstát ze záchodu, nebo dokonce natáhnout kalhoty. Emil byl už dávno holohlavý, ale paruku si nepořídil – mezi muži to bývala spíš výjimka. Ochlupení v rozkroku si před operací na urologickém oddělení oholil sám. Pacienti se většinou chtěli oholit sami.

Když vykonal potřebu, vrátili se do ordinace, kde jim Kata dala další roztoky a všem třem změřila tlak. Všechno bylo v pořádku. Vzbudila Kjartana, rozdala jim steroidové tablety a prohlásila, že je za půl hodiny zváží, aby zjistila, zda jsou připraveni na Bleomycin a pak Cisplatin. Kjartan měl oči podlité krví.

Cisplatin zachránil mladíkovi život, o tom nebylo pochyb; ještě před třiceti lety by ho nádor v tak pokročilém stádiu přivedl během dvou týdnů do hrobu. Na konci osmdesátých let umíralo na rakovinu varlat třiatřicet ze sta pacientů, ale s příchodem Cisplatinu mělo devadesát šest procent dobré vyhlídky na to, že budou žít ještě minimálně pět let. Zázrak. Emil však ani nevěděl, jak se lék jmenuje, okamžitě to zapomněl. A měl strach.

U Andrey se šance na přežití změnily během posledních desetiletí jen pramálo. Nádory na plicích způsobovaly více úmrtí než jakákoli jiná rakovina. Jen na Islandu bylo diagnostikováno sto dvacet pět případů ročně, tedy více než dva za týden, a naději na dalších pět let života nemělo ani při nejlepších diagnostických a léčebných metodách víc než patnáct procent. To byla malá šance – jak Andrea sama v hloubi duše

věděla. Pacienti, kteří hodně vyprávěli o svém mládí a vzdálené minulosti, byli obvykle ti, kteří umírali.

Když Kata vycházela z ordinace, cosi jí narazilo do boku. Nohou jí projelo bolestivé bodnutí, hlasitě zaklela a pohlédla do bezvýrazné tváře uklízečky, která před sebou tlačila vozík.

„Sakra,“ sykla Kata, tišeji než prve, a třela si kyčel. „To nekoukáte na cestu?“

„To bych se mohla zeptat i já vás,“ odsekla dívka nadutě. Měla bujné poprsí a pracovní plášť nahoře rozepnutý, takže jí bylo vidět až do rýhy mezi ňadry. Obočí měla vytrhané do tenkých linek a zvýrazněné černou tužkou, třebaže byla světlovlasá, a obličej jí pokrývala silná vrstva líčidel. Kata si jí všimla už dřív, kvůli alkoholovému oděru, který z ní vycházel při jedné víkendové směně. Když se zeptala ostatních, co je to za couru, odpověděla jí Inga otázkou, jestli myslí tu roštěnku. To bylo poprvé, co Kata tohle slovo slyšela v jiné souvislosti než s jídlem.

Než stihla Kata odpovědět, dívka odkráčela. Po krátkém zaváhání zamířila Kata opačným směrem, pryč z oddělení, zamkla se na záchodě a zařvala tak nahlas, že jí z toho po zbytek směny hučelo v uších.

Cestou domů se stavila na nákup v obchodním centru na náměstí Eiðistorg. Dlouho postávala u pultu s masem v supermarketu Hagkaup a klábosila s řezníkem o horkém tématu týdne – platech likvidační komise jisté banky –, ale záhy toho nechali a přešli k počasí; na to aspoň mohli mít rozdílné názory.

„Nikdy neprší tři dny v kuse,“ prohlásil řezník drsným hlasem a otřel si ruce o zástěru.

„Zajímavá teorie,“ odpověděla s jízlivým úsměvem, což se mu zjevně nelíbilo. „Zato tu dokáže být pěkně zataženo. To už mi přijde lepší, když prší, je to takové poctivější.“

„Děšť je ze všeho nejhorší,“ namítl řezník a zavrtěl hlavou. Na nose měl hranaté brýle, úzké a s tak tenkými obroučkami, že je skoro nebylo vidět. Když se zamyslel a znejistěl, což se očividně dělo zároveň, uchopil brýle prostředníčkem a palcem a chvatně si je posunul na nose. Cosi v jeho chování Katu přesvědčilo, že si je nikdy nečistí. Po práci si důkladně vydrhne ruce, ale na brýlích mu zůstávají několik měsíců staré pozůstatky zvířecí krve a odtamtud se dostávají zpět na prsty – kdykoli se muž zamyslí –, a tím i na všechno, čeho se mimo pracovní dobu dotýká: na jeho ženu, děti, vnoučata i zubní kartáček. Kdyby se pořídil ultrafialový snímek jeho obličeje, jevil by se nepochybně celý bílý od shnilé krve a bílkovin.

Přerušili rozmluvu a Kata ho požádala o třicet deka hotového jídla z ryb. U pokladny popadla společenský časopis, aby měla u večeře co číst. Pak zašla do prodejny s alkoholem a koupila dvě lahve bílého vína a jedno Malibu.

Venku začalo pršet, což vyvracelo řezníkovu teorii. Kata zamířila podél pobřeží na západ na poloostrov Seltjarnarnes.

V zálivu se tyčily bílé hřbety vln a vypadaly skoro nehybně. Křesťanská rozhlasová stanice vysílala úvahy jakéhosi zahraničního kazatele o Skutcích apoštolů.

Zatímco Kata čekala, až se otevrou garážová vrata, všimla si, že jeden ze zahradních trpaslíků leží s potutelným a omluvným úsměvem na boku. To ji najednou tak pobavilo, že stěží zadržela smích.

„Chudáčku malej!“ zasmála se, vyběhla do deště a narovnála ho. Vedle něj stála trpaslice a byla podle všeho vděčná, že už se za svého druha nemusí stydět.

V předsíni zavolala ze starého zvyku Ahoj, ale nikdo jí neodpověděl. Tómas jí poslal textovou zprávu, že přijde až kolem desáté. Naťukala kód zabezpečovacího systému, ukliďdila nákup do lednice a zapnula troubu. Zatímco se trouba rozehřívala, pospíšila si Kata do ložnice, v rychlosti se svlékla a osprchovala se, protože později už by na to mohla být moc líná.

Pak si oblékla spodní prádlo a župan a prohlédla si nehty. Na líčení si moc nepotrpěla, ale když viděla, jak moc léčba ničí pacientům nehty – od změn barvy přes rýhy až po rozštěpení –, předsevzala si, že své vlastní nehty bude dobře udržovat.

Začistila je pilníkem a nanesla na ně tenkou vrstvu zpevňovače a dvě vrstvy černého laku. Chvilí stála nehybně s roztaženými prsty, dokud lak nezaschnul, pak sešla do kuchyně, strčila rybu do trouby a nalila si bílé víno. Pomalu upíjela a cítila, jak se konečně celá uvolňuje. Natáhla se k přehrávači a pustila si svou oblíbenou píseň od Barbry Streisand. Pop ji nikdy nijak zvlášť nezajímal, ani když byla mladší. Její rodiče poslouchali klasiku nebo jazz, a třebaže si Kata prošla příšerným punkovým obdobím, už kolem dvacítky se vrátila ke klasice. Občas poslouchala operu a když se naskytla příležitost, ráda ji sledovala na jevišti. S Tómasem jednou dokonce zajeli do Itálie jen proto, aby zhlédli představení Verdiho

a Donizettiho a poslechli si operního pěvce Kristinna Sigmundssona. Na stadionu ve Veroně se při „Una furtiva lacrima“ rozplakala jako dítě a připadalo jí, že chce umřít; večer v hotelu seděla dlouho do noci na balkoně a trápil ji rozporuplný, vyčerpávající pocit, že všechno je příliš krásné. Nebylo jí podobné, aby v supermarketu popadla krabici cedéček s popovými baladami z osmdesátých a devadesátých let, jako to udělala minulý týden. Většina písniček byly přelazenné odrhovačky, ale měly svůj půvab:

*Life is a moment in space,
when the dream is gone,
it's a lonelier place.*

Nebylo to o nic horší než opera a připomínalo jí to dobu, kdy byla mladá duší i tělem, tančila v přítmí s klukem ploužák a život jí připadal jako závratná radost i trápení. Koho zajímá Bach? Je příliš rozvážný, při poslechu jeho akordů Katu naplňuje pocit zatuchlé klaustrofobie a touha po něčem *syrovějším*.

Při jídle listovala časopisem, ale nic ji nezaujalo. Sáhla po brožurce kostela letničního hnutí a prohlížela si program, i když ho už znala nazpaměť. Od osmi probíhaly modlitby, kterých se občas účastnila. Pokud si teď rychle vypije kávu, stihne se tam ještě zajít podívat. Na mších bývalo živěji, ale chodila i na modlitby a někdy dala zvonit a modlit se za některého pacienta. Nikdy neměla dojem, že by byla spasena nebo úplně splynula se „světlem“, ale při bohoslužbách občas pociťovala jeho laskavou přítomnost.

Po jídle se přesunula do obývacího pokoje a snažila se potlačit chuť na cigaretu. S kouřením přece přestala. U oken slyšela tiché skučení větru a stromy na zahradě se pohupovaly. Zaměřila pozornost na knihovnu. Z téměř deseti tisíc knih, které zdědila po rodičích, neskončila v knihovně

v obývacím pokoji žádná. Tohle byly její vlastní knihy a taky pár detektivek, které si Tómas koupil někde na letišti. Četl málo. Její táta naopak pořád ležel zabraný do Dostojevského, pokud se zrovna neutápěl v depresi nebo se na celé týdny kamsi nevypařil – aby se „věnoval vědě“, jak to vyjádřila máma. Kata dosud netušila, co tím máma myslí, a popravdě jí to bylo úplně jedno.

Měla přece Jóna Kalmana. V poslední době si ho oblíbila natolik, že mu nemohla odolat. Do jeho knížek stačilo jen tak namátkou nakouknout a Kata hned získala pocit, že v jejím nitru všechno ožívá, světlík její duše se otvírá dokořán a probouzí se naděje – jakkoli nejasná –, že nic není bezvýznamné, všechno něco znamená, možná ani ne tak málo. Jeho slova jí proudila do hrudi jako příjemný vánek a naplňovala ji, její srdce bylo jako hnízdo, kde se slepá ptáčata zvedají na nožky, cítí v obličejí sluneční teplo a poprvé roztahují křídla.

Skousla čelisti a uchechtla se. Mají ptáci vůbec obličej? Jón Kalman obličej každopádně má, krásný a přívětivý. Z knihovny vytáhla jeho *Smutek andělů* a šla si do kuchyně uvařit kávu. Modlitby v kostele začnou za hodinu a půl a Tómas slíbil, že právě tou dobou dorazí domů. Ale to stejně nikdy nedodrží, určitě přijde až po půlnoci.

„Vždyť si ji zasloužím,“ zamumlala Kata a rozhodla se, že si cigaretu přece jen dá. Vyběhla do patra a vyhrabala krabičku, kterou schovávala v zásuvce se spodním prádlem, vyšla na balkon a zapálila si.

V šeru postřehla pohyb moře v zálivu, pak jí pohled sklouzl na zahradu a všimla si auta zaparkovaného na protější straně ulice. Přimhouřila oči a byla přesvědčená, že na předním sedadle vidí obrysy nějakého stínu a červený uhlík cigarety. Reflektory byly zhasnuté a auto postavené tak, aby se z něj dal snadno sledovat jejich dům. Před několika dny zahlédla stejné auto cestou z práce a kdoví, jestli ho tam neviděla i předešlého dne.

Nebyla si jistá. Na té straně ulice však nestály žádné domy a to, že tam někdo sedí se zhasnutými světly a kouří, bylo samo o sobě dost divné.

Típla cigaretu, nedopalek odnesla dovnitř a zvažovala, že zavolá na policii a požádá je, aby to „přijeli omrknout“. Na schůzi s místní sousedskou hlídkou sami řekli, že to kdykoli rádi udělají. Vysvětlili jí, že zloději před vloupáním obvykle pár dní sledují chování obyvatel domu.

Kata hodila nedopalek do záchodu a spláchla. Pak přistoupila ke dveřím Valina pokoje – když už byla tady nahoře – a přesvědčila se, že jsou zamčené. Vždycky existovala možnost, že se vrátila domů, zatímco byli rodiče v práci, šla rovnou do svého pokoje, padla vyčerpáním na postel a usnula, po všech těch neštěstích, která jí celou tu dobu bránila v návratu. *A zamkla za sebou?*

Šance byla sice mizivá, ale bylo jednodušší to zkontrolovat, aby už o tom nemusela dál přemýšlet.

Dveře do Tómasovy pracovny byly otevřené a Kata vešla dovnitř, vytáhla zásuvku psacího stolu a vzala z ní klíč, který předtím Tómasovi dala, aby ho schoval. Nedlouho poté ho samozřejmě našla, ale nezmínila se mu o tom, bylo to tak snazší. Pospíšila si zpět na chodbu, a než si to stihla rozmyslet, odemkla dveře dceřina pokoje.

V pokoji nikdo nebyl. Zpočátku tam Kata chodila luxovat a utírat prach, ale protože byl pokoj zavřený, moc uklízet se tam později nemuselo. Po odjezdu policie možná něco schovala do skříně, boty nebo ponožky, ale jinak všechno zůstalo, jak bylo.

Postel byla ustlaná a ležela na ní spousta polštářů a složené pyžamo. V čele postele byla malá přihrádka, kam si Vala schovávala deníček, ale pak dostala strach, aby si ho někdo nepřčetl, a roztrhala ho na cáry. Na stole ležel telefon a notebook, z nichž si policie zkopírovala data, ale nic tam neobjevila. Designové knihovničky dostala Vala od rodičů jako dárek za dokončení základní školy; v policích se vyjímaly knihy a reproduktory značky Pioneer, které Kata vybrala po poradě s pastorem Vířim. Na nízkém stolku uprostřed pokoje stál domeček pro panenky a před stolkem dřevěná stolička, tvrdá a nepohodlná, kterou Vala jednou našla ve sklepě a láskyplně se jí ujala.

Kata se posadila na stoličku a pozorovala uzavřenou přední stranu domečku. Pak se natáhla po kabelu, který vedl zezadu, a stiskla vypínač. Okénka se jedno po druhém plnila světlem, jako by někdo právě přišel domů, procházel místnostmi a rozsvěcel.

* * *

O tom, že se Tómas zajímá o domečky pro panenky, se dozvěděla až dlouho poté, co se vrátili ze Spojených států. Jednou procházela kolem Valina pokoje a zaslechla rozmluvu svého muže s dcerou, kteří si tam spolu hráli. Tómas sice

neměl moc času se dcerce věnovat, ale když si s ní hrál, dokázal se u toho úplně zapomenout; mluvil změněným hlasem a někdy se smál, na okamžik odložil svou zatvřelost, kterou tolik lékařů považuje za součást své profese: pacientům tak prý připadají důvěryhodnější. Kata slyšela, že si hrají se stavebníci, chvílemi se přehrabují v kostkách a Tómas přitom dcerce vypráví o maličkých domcích pro panenky, ve kterých je mrňavý nábytek, židličky a hrníčky a talířky a všechno, co si člověk dovede představit – a taky panenky. A to všechno se dá koupit ve speciálních obchodech. I dospělí si někdy rádi hrají.

„I dospělí?“ divila se Vala. Bylo jí pět let. Tómas jí vykládal, že ty nejpěknější domečky vypadají úplně jako normální domy, jenom jsou menší, a že si lze nechat na zakázku vyrobit domeček, který je úplně stejný jako dům, kde člověk bydlí. Potom mluvil o obchůdku, kam často chodil, když s maminkou žili v cizině, ve veliké zemi jménem Spojené státy; ta prodejna byla plná domečků a panenek, které v nich bydlely. Popisoval Vale domečky a výstavy občas pořádané v prodejně, při nichž byly domečky uspořádané do maličkých měst s maličkými náměstími a ulicemi.

V Bostonu studoval Tómas chirurgii v doktorském programu a Kata pracovala na pohotovosti fakultní nemocnice. Jejich život v cizině byl poměrně nezáživný, a když slyšela Tómasovo vyprávění, vybavila si, jak se tehdy pokaždé snažila přijít na nějaké zajímavé téma, o kterém by se mohli bavit u večeře – pokud byli výjimečně oba doma. Hovorům o pacientech, chorobách a operacích, jimiž se museli denně zabývat v práci, se vyhýbali. Nepamatovala si, že by Tómas někdy zavedl řeč na něco zvláštního, rozhodně nikdy nezmínil *domečky pro panenky*. To by si pamatovala.

Po několika týdnech objevila Kata ve skříni v Tómasově pracovně štos katalogů s domečky, a to už se neudržela. Vzpomněla si, jak Vala pořád mluví o „tamtěch domečcích“

a o obchůdku v „Américe“, kde se dají koupit, a zeptala se Tó-mase, proč jí o tom obchodě nikdy neřekl, dokud tam bydleli, jestli neměl pocit, že pravidelné návštěvy „prodejny minia-tur“ – slovo, na kterém trval – jsou dost neobvyklé na to, aby stálo za to se s nimi svěřit své partnerce.

„Myslel jsem, že by tě to nezajímalo,“ odpověděl a vypadal skutečně udiveně. Nakonec se jí omluvil a ona omluvu při-jala, nejspíš proto, že pomýšlení, že před ní svou zálibu ta-jil, bylo moc složité, než aby to pochopila. Zanedlouho se na stěnách Valina pokoje objevily obrázky miniaturních vesnic a různého nábytku z Tómasových katalogů spolu s popisem jejich rozměrů, materiálu a původu.

Pochopitelně netrvalo dlouho, než Tómas domeček kou-pil – první a jediný, který kdy Vala dostala. Když slavila šesté narozeniny, dotáhl Tómas do pokoje ohromnou lesklou kra-bici, která Katu překvapila stejně jako dcerku. Vala strhla z balíku mašli a papír, přitiskla si obě ruce na tváře a netrou-fala si na domeček ani sáhnout, dokud jí Tómas nepředvedl, že se nemusí bát. „Vždyť nekouše,“ řekl a pohnul jednou z panenek, které do domečku pořídil. Průčelí domečku se dalo otvírat a zavírat pomocí maličkého klíčku. Ten Tómas zavěsil na řetízek, aby se neztratil, a připnul ho dcerce kolem krku, kde klíček visel po zbytek jejího života.

Později toho večera, když Vala usnula na podlaze s hlavou napůl v domečku a klíčkem na krku, se Kata Tó-mase zeptala, proč jí o tak velkém dárku nic neřekl. Odpověděl, že je chtěl překvapit obě.

„To se ti teda povedlo dokonale,“ zabručela Kata a dál na domeček udiveně zírala, tak jako celý večer. Tómas prohlá-sil, že zrovna tehle konkrétní domeček si z obchodu celou dobu pamatoval, a když viděl, že je k dostání na internetu, rozhodl se, že ho koupí. Zopakoval své vyprávění o prodej-ně miniaturní v Bostonu, jak tam chodil z nemocnice v pře-stávkách na oběd, prohlížel si ve výlohách vystavené zboží

a zapomínal na čas, když bloumal po jednotlivých místnostech obchůdku – zřejmě jich bylo víc – a nakukoval do oněch „miniaturních světů“. Právě tehle domeček tam často obdivoval a toužil si ho koupit, ale nikdy neměl pocit, že „se to hodí“, dokud se pro ně nenadchla Vala.

„To ale byla hlavně tvoje zásluha,“ začala Kata, ale přinutila se změnit strategii, pochválila ho za nápaditost a uznala, že je to krásný dárek, mnohem hezčí než stavebnice a šaty, které Vale koupila ona sama v obchodním centru.

Kata byla zmatená, pociťovala smutek a cosi, co připomínalo vztek. Nechápala, oč se Tómas snaží, ale na mysl jí v následujících dnech přicházelo nejčastěji slovo *podraz*.

Ve Valině pokoji bylo většinou všechno vzhůru nohama, ale z domečku se od začátku stala jakási svatyně, kde všechno bylo na svém místě, čisté a naleštěné a důkladně vypulírované pomocí proužků gázy a dezinfekce, kterou Tómas donesl z nemocnice. Těch pár kousků nábytku, které představovaly původní vybavení domečku, bylo totiž starých a choulostivých – „originálních“, vyrobených svého času na míru do tohoto domečku. Tři panenky, které seděly u stolu v jídelně, když Vala krabici otevřela, přikoupil Tómas zvlášť, aby si mohla s domečkem hrát. Kromě toho, že se do něj svou velikostí dobře hodily, také zjevně odpovídaly jejich rodině, která bydlela ve větším, skutečném domě: jedna představovala holčičku ve Valině věku, panáček měl na sobě podobné oblečení jako Tómas, když šel do práce, a panenka sice neměla tmavé vlasy jako Kata – a Kata nenosila květované šaty –, ale ve tváři si byly trochu podobné: bdělý pohled a napjatá ústa.

Kata nevyzvíдалa, kolik to všechno stálo, ale bylo jí jasné, že dost. V onom slavném obchodě, který Kata nikdy neměla to štěstí navštívit, stál domeček v ohnivzdorné vitrině a měl speciální certifikát o původu, který Tómas Vale schoval.

Jednou večer, když otec s dcerou strávili dlouhé hodiny nad katalogy, v nichž si prohlíželi nábytek do domečku, už

se Kata neudržela a prohlásila, že nesouhlasí s tím, aby se s jednou hračkou dělaly takové ciráty; že má z celé té věci nepříjemný pocit a pro tak malou holku to určitě není prospěšné. Měla skoro pokušení použít silnější výrazy ze slovníku, který Tómas nesnášel, ale ovládla se.

„Hračkou?“ zopakoval Tómas. „Tohle je mnohem víc než hračka, moje milá. Je to zlomek dějin lidstva. Ale samozřejmě si s ním Vala může taky hrát, a měla by. Rozvíjí ji to.“ Pukázal na certifikát o původu a vylíčil jí historii domečku, ale Kata si umínila, že to všechno hned zapomene. Tómas od začátku zdůrazňoval, že i když je domeček starý a cenný, neměl by se z něj stát žádný „muzejní exponát“ a Vala by se neměla ostýchat si s ním hrát. Čím častěji to opakoval, tím víc si Kata všímala, jak jejich dcerka okolo domečku a všeho, co s ním souvisí, našlapuje po špičkách, s čím dál větší zbožnou úctou. Přemísťovala panenky, nechávala je mluvit, spát a jíst, *hrála si* – ale domeček se nikdy nehnul ze stolku, který pod něj koupili, a vypínal se nad Valou, která před ním stála téměř v pozoru a předpaženýma rukama posouvala panenky mezi nábytkem s výrazem, jež rozhodně nepůsobil uvolněně.

Časem nabyla Kata přesvědčení, že bez ohledu na Tómasovo nabádání nemá domeček nic společného se hrou, spíš s vnitřními konflikty, s nimiž se Vala potýká a které podle všeho nejsou jednoduché. Taková inscenace vnitřních konfliktů se sice v jistém smyslu dala považovat za hru, ale bylo v ní tak málo radosti, že se podobala spíš práci. Kdykoli na domeček přišla řeč, nasadila Vala nepřítomný výraz, jako by v ní už jen pomyslení na něj vyvolávalo úctu smíšenou s obavami.

Kata měla k domečku čím dál větší averzi. Nesnažila se sice Vale v jejích hrách bránit, ale doufala, že s nimi přestane sama od sebe. Jednou, když Kata sledovala, jak Vala v domečku odehrála jedno ze svých představení a jak u toho byla pobledlá a působila dojmem, že má strach – možná z toho,

aby nerozbila některý kousek nábytku, něco *originálního* –, jí navrhla, aby si do domečku nanosila *všechny možné věci*. Nemusí tam přece mít všechno stejnou velikost a není nutné být při hře tak vážná. Vala ovšem odsekla, že ona o takových domečcích nic neví.

* * *

A tak tam Kata seděla, nic nechápala a pozorovala okénka domečku, jako by jí snad měl co říct. Trojice panenek nebyla nikde k vidění, protože je Kata před lety zabavila, ale všechn nábytek stál na svém místě: postel, kulečnickový stůl s drobounkými kuličkami, krabička na doutníky, štamprlata, paví pera, jídelna a v ní maličké ubrousky s kroužky, příbory a mrňavé stříbrné čajové lžičky – a nespočet dalších titěrných předmětů, až se Katě při tom pomyšlení sevřel žaludek.

Vtom její pozornost upoutal nějaký zvuk z přízemí. Vlastně už ho na půl ucha vnímala nějakou chvíli – jako sled tičných úderů –, ale nenechala se tím rušit. Teď se však z obyvacího pokoje ozvalo hlasité pípání detektoru kouře a Kata vyskočila a seběhla po schodech. Z kuchyně vycházel řídký namodralý dým a Kata si uvědomila, že trouba je ještě pořád zapnutá. Vypnula ji, vyndala z detektoru baterie a všechna okna i dveře v přízemí otevřela dokořán.

Na schodišti před domem se zhluboka nadechla a rozhlédla se. Auto, které předtím stálo zaparkované na druhé straně ulice, bylo pryč.

Na posledním kruhovém objezdu před odbočkou na poloostrov Seltjarnarnes zavolala Kata do pneuservisu a objednala se na nadcházející týden. Už dvakrát se jí stalo, že nasedla do auta a zaslechla podivný zvuk, všimla si, že levá přední pneumatika je splasklá, a zajela rovnou do autodílny na Gróttě na konci poloostrova. Ani jednou nic zvláštního neobjevili, a tak pneumatiku jenom nahustili a poslali Katu pryč. Když přijela potřetí, brzy ráno, narazila na stejného automechanika jako předtím, tentokrát se však velice pozastavoval nad tím, jak často tam Kata jezdí, a s úsměvem prohlásil, že si ji pamatuje, *moc dobře* si ji pamatuje – jako by si snad myslel, že tam jezdí naschvál. Když toho protivného vtipálka ujistila, že tak to není – copak si snad tu pneumatiku vypouští sama? –, usoudil, že má asi vadný ráfek, a do pneumatiky kopl. Kata mu oznámila, že vyhledá pomoc jinde, a odjela.

Na semaforu u nákupního centra Kringla naladila křesťanský rozhlas, dlaněmi si důkladně promasírovala obličej a snažila se ze sebe setřást otupělost. Nepřipadala si úplně bdělá, což nebylo dobré znamení, protože ji čekala noční směna. Hlasatel v rádiu se chlubil, že stanice má čím dál větší pokrytí a v současnosti ji díky patnácti vysílačům rozmístěným po celé zemi chytá už devadesát procent národa.

„Fajn,“ zamumlala Kata a s úsměvem přikývla, „dobrá zpráva.“ Vyjela do kopce na Ártúnu a zamířila kolem řady čerpacích stanic a jezera Rauðavatn přes kopce na východ. Na silnici bylo náledí a navátý sníh a Kata čas od času potkávala kamiony, jimž zpod kol odletovala ledová tříšť, takže stěrače měly co dělat. V rádiu mluvil kazatel, který jí šel na

nervy – někdo z amerického Středozápadu. Už je začínala všechny poznávat; jako by v sobě od přírody měli něco, co z nich dělá ještě větší svatoušky, omílající pořád totéž, a ještě nudnější než ostatní, dokonce i ve srovnání s tím nezáživným stádem ovcí na téhle stanici. Kata rádio vypnula.

V městečku Hveragerði dotankovala benzín a zaběhla se na čerpací stanici zeptat, jestli neprodávají plavky. Prodavač ji zavedl k věšáku nad regálem s nejrůznějšími plastovými hračkami, kde visely také bikiny v křiklavých barvách. Byly pekelně ošklivé, ale vypadaly, že by jí mohly celkem padnout.

Zaplatila, vyšla ven a pokračovala v cestě.

O půlnoci uplyne přesně rok od chvíle, kdy Vala zmizela. Celou tu dobu se Kata snažila žít jako normální člověk, udržovala se od rána do večera v jednom kole a v nemocnici si brala co nejméně služeb navíc, aby čekání nebylo tak úmorné. V posledních týdnech se jí to však příliš nedařilo a sužovalo ji něco jiného: už neměla pocit, že musí čekání přestat, spíš se nemohla dočkat, až skončí.

Už si stihla představit všechno, co se Vale mohlo přihodit. Obvykle ty představy nepostřehla, dokud z nich nezačala procítat s bušícím srdcem a studeným potem na dlaních. Před sebou viděla, jak se Vala bezcílně potuluje někde v kontinentální Evropě – v Amsterdamu, Berlíně nebo Praze, s rozmazanou řasenkou, oblečená v minisukni a potrháných síťovaných punčochách, jak fetuje, šnupe kokain, píchá si heroin nebo leží mrtvá na záchodě s jehlou trčící ze stehna. Nebo je z ní loutka nějakých chlapů, kteří ji unesli, mučí ji a prodávají, nebo ji zabili a natočili to na video, které pak prodávali na černém trhu na internetu.

Vyjádření policie obvykle Katinu fantazii tlumila. Například vražda se jevila jako nanejvýš nepravděpodobná. Vala neměla žádné nepřátele a nic ve vyšetřování nenasvědčovalo tomu, že by na ples přišel někdo cizí. Takový předpoklad byl tedy z vyšetřování vyloučen, protože na něj žádné indicie

nepoukazovaly, nebyli žádní svědci a žádní podezřelí. Sebevražda se naopak vyloučit nedala, což podle Katy znamenalo, že ji policie považuje za *pravděpodobnou*, ale při prohledání míst, kam se sebevrazi v jihozápadní části země obvykle uchýlovali, se nenašlo nic.

Jakmile se policie dozvěděla o „neshodách“ mezi Valou a její matkou, přišli s teorií, že utekla z domova a časem se vrátí. Když se k tomu přidala skutečnost, že Vala už jednou zmizela – *na celý den* – a situace v rodině byla po dobu několika měsíců „složitá“, považovali tuto hypotézu více méně za potvrzenou. Určitě se dala na pití nebo i na něco tvrdšího s „nějakým starším klukem“, to bylo celkem běžné. Druhá verze zněla tak, že Vala opustila Island na zahraniční rybářské nebo jiné lodi kotvíci v přístavu. Mohla se na ni nechat najmout nebo tam mohla mít tajného milence a odjet s ním – ačkoli to naprosto odporovalo výpovědím jejich spolužáků a kamarádů z kostela.

Kata ničemu z toho nevěřila, ne v hloubi duše. Po rozmluvách, které spolu vedly v posledních měsících předtím, než Vala zmizela, bylo nemyslitelné, že by Kata nepostřehla, kdyby Vala plánovala něco zásadního. Zná přece svou dceru. Než zmizela, byl jejich vztah silný a důvěrný – takový, jaký měl být pořád – a Kata si nedokázala představit, že by se jejich vazby zpřetrhaly, aniž by si toho všimla. Vala ještě žije. Kata její existenci cítí v každé buňce těla a žádné vyjádření policie ani její vlastní chorobná fantazie ji nepřimějí, aby uvěřila něčemu jinému.

* * *

Za necelou hodinu odbočila z hlavní silnice a zamířila k obci Flúðir. Po chvíli dorazila k odbočce k farmě Hruni a pokračovala po promrzlé štěrkové cestě k tamnímu kostelu a dál kolem fary. V hlavě se jí kupily vzpomínky, ale ty vzápětí zahnila.

Zaparkovala a do tašky si sbalila svačinu, plavky a ručník. K řece došla za pár minut, ujistila se, že v okolí nikdo není, a spěšně ze sebe shodila oblečení. Denní světlo bylo nemilosrdné a Kata si co možná nejrychleji natáhla bikiny. Pak přeběhla po špičkách do řeky a položila se na záda. Voda z horkého pramene byla příjemně teplá, Katě se tělem šířil klid a cítila, jak se jí uvolňují svaly. Dno řeky tvořil jemný štěrk, ale místy ležely větší balvany. Kata splývala na hladině, zhluboka se nadechla, roztáhla ruce do stran a kopala nohama.

Řeka pramenila ve čtverhranné tůni ohraničené uměle navršeným kamenným valem. Tam se Vala před šesti lety dala pokřtít. Napřed do vody sestoupil pastor Vídi a usmál se na přátele a příbuzné, kteří stáli v tu slunečnou a chladnou svatodušní neděli na břehu kolem pramene. Z vody se zvedala pára a z ní se vynořila Vala, oblečená v bílém křestním rouchu, které se kolem ní vznášelo a vlnilo. Když skončilo čtení z Písma, přijala křest – žádných pár kapek na hlavu, pod hladinu se ponořila celá.

Křest takového druhu nebyl nutným předpokladem toho, že se člověk bude těšit z bohoslužeb a kostelního zpěvu a hudby, které Katu lákaly nejvíc, ale byl to obřad, který jejich církev odlišoval od všech ostatních. V Bibli se nepíše nic o křtu nemluvnat nebo těch, kteří sami neprojeví přání učinit Ježíše svým Spasitelem. Na rozdíl od státní církve odmítá letniční hnutí myšlenku, že se děti rodí hříšné a že je třeba je co nejdříve pokřtít, aby se, pokud na to přijde, určitě dostaly do nebe. Pro Katu, která stejný křest přijala o několik let dřív, bylo právě tohle rozhodující – chtěla patřit k církvi, která věří, že lidé jsou ve své podstatě a od počátku dobří, bez zvláštního přispění svých kněží –, tahle církev kněze vlastně ani nemá a její duchovní si neříká pastor – třebaže Kata tomu nemůže odvyknout –, ale představitel. To je hezké, prostě jakéhokoli fanatismu a čehokoli, co by připomínalo nějaký kult, třebaže řada lidí v Katině okolí – včetně Tó-mase – se podle všeho nedokáže zbavit strachu ze sektářství

a vlastních předsudků, že je na takových církevních shromážděních něco nekalého. Přitom samotná státní církev, ke které Tómas přinejmenším formálně patří, by se klidně dala považovat za sektu, protože protestanti nikdy nezískali souhlas od jediné *pravé církve* a nedostalo se jim požehnání od papeže a apoštola Petra.

Když začala Kata hledat cestu k víře, působily na ni bohoslužby státní církve klaustrofobně: mlčky sedět a poslouchat, dívat se na holé zdi s jediným křížem nebo na barevné sklo – to bylo příliš abstraktní, nebylo na tom sice nic špatného, ale ani nijak zvlášť dobrého, potřebovala něco víc. Když začala pracovat na onkologii, sbližovala se s pacienty víc, než jí kolegové radili, sedávala u jejich smrtelné postele a uvědomila si, že taková práce by mohla být nad její síly. Tou dobou jí jedna z pacientek – Linda, okouzující, dobrosrdečná dáma kolem padesátky – pověděla o letničním hnutí a doporučila jejich setkání jí i několika dalším pacientům. Nakonec si domluvily schůzku před kostelem a šly tam spolu. Linda jí setkání předem popsala – výborná nálada a sborový zpěv gospelu –, přesto však byla Kata první půlhodinu udivená a nejspíš i trochu vyděšená. Pak se ovšem poddala vřelosti a rytmu, srdce se jí rozbušilo a postupně se jí v hrudi rozlilo nepopsatelné teplo a měla pocit, jako by jí na tváři cosi popraskalo. Uvědomila si, že s sebou celý život vláčí určitou podobu nebo představu o sobě samé, která je příliš prostá a úzká, jako nějaká maska. V životě měla příliš mnoho zbytečného strachu a obranných mechanismů, ale teď se může dokonale uvolnit – tady v kostele je svobodná a v bezpečí. Odevzdala se lásce a radosti, jimiž bylo ovzduší prosycené a která vyzařovala z každého obličej v sále, a než se nadála, začala se pohupovat do rytmu a přidala se ke zpěvu, mávala rukama nad hlavou a pocítila silné nutkání obejmout lidi kolem sebe, objala Lindu, smála se a cítila, jak jí po tvářích stékají slzy štěstí.

Nezašla tak daleko, aby mluvila o spasení, ale Bůh tam byl, nepochybně; dotkl se jí a od té doby se mnohé v jejím životě změnilo k lepšímu. Linda skončila v hospici v Kópavogu, kde zemřela na rakovinu prsu a metastáze v mozku, ale navzdory utrpení se jí ve tváři vždycky zračila laskavá síla. Tvář bez masky. Bůh. A Kata dál chodila na bohoslužby, mávala rukama nad hlavou a pociťovala teplo v hrudi a sílu, kterou si odnášela s sebou do života.

Přetočila se na břicho a odrazila se nohama směrem k prameni, položila paže na kamenný val a zahleděla se do tůňky, kam se ze země valila horká voda. Z vody stoupala pára jako tenkrát a Kata zavřela oči a z celého srdce si přála, aby mohla Valu zase spatřit, poprosit ji o odpuštění a říct jí, že ji miluje. Cítila, jak jí v nitru cosi povoluje.

„Silná,“ zamumlala si pro sebe, natáhla se přes val, nabrala do dlaně vodu a dívala se, jak se třpytí. Po chvíli ji zvedla k ústům a napila se. Chutnala jako obyčejná voda. I výraz ve Valině tváři, když se vynořila nad hladinu, byl výrazem obyčejného člověka. Někteří došli při křtu spasení, nebo byli alespoň na chvíli uchvázeni Boží přítomností, ale ve Valině tváři se nezračila Milost ani Radost, snad jen lehký údiv.

Bůh nebyl to jediné, o co tady šlo.

Kata se odrazila od navršeného kamení, přetočila se na záda a nechala se unášet dál po proudu. Voda rychle chladla, až už to Kata nevydržela, doběhla k ručníku a zabalila se do něj. Z vody vycházel slabý pach síry, který předtím nevnímala. Možná byl cítit, jenom když voda zchladla.

V sesterně bylo takové ticho, že bylo slyšet jen tikání hodin na zdi. Inga se ještě vybavovala s pacienty, nebo jak to nazvat – uklidňující rozmluvy o smyslu bytí, světská útěcha pro nevěřící, povzbuzování těch, kdo pochybují, a sdílení radosti s těmi, které se podařilo zachránit. V karanténě ležela žena píšící o svém utrpení blog a Inga jevila nebývalý zájem ji utěšovat.

Kata jí neřekla, že toho večera to bude přesně rok. Ani že má ve skřínce připravenou svíčku, kterou chce o půlnoci za Valu zapálit. Dělal jí potíže to vyjádřit slovy a vlastně ani nevěděla, jaký význam by měla tomu dni přisuzovat. Pochoptelně to není žádná příležitost k oslavě, ale ani k zármutku nebo k vyledávání s kamarádkou, která ji bude utěšovat, k čemuž měla Inga tak silné sklony. Každopádně by si ale Inga mohla to datum pamatovat, když už je to její nejlepší kamarádka a považuje se za tak láskyplného a soucitného člověka...

Inga vešla do sesterny, nepřítomně si povzdechla a posadila se k šanonům, začala v jednom z nich rychle listovat a Kata předstírala, že je zabraná do časopisu. Od začátku směny spolu mluvily jen málo, ale to nebylo nic neobvyklého. Všechno se obvykle zklidnilo až po půlnoci, a to se pak udržovaly vzhůru pitím kávy a občasnými procházkami k prodejnímu automatu ve vestibulu. Inga se začátkem týdne dozvěděla, že dostane místo v hospici v Kópavogu, o které se ucházela. Sami ji požádali, ať se tam přihlásí, a ona jim vyhověla pod podmínkou, že bude brát pouze denní směny, což jí schválili. Práce byla jednodušší v tom, že pacienti už neměli žádnou *naději*, a byli tím pádem klidnější, jakkoli to zní paradoxně.

V časopisu se psalo, že někdo vynalezl inovativní fotoaparát, který vypadá jako míč, dá se vyhodit do vzduchu a v nejvyšším bodě pořídí snímek toho, co je pod ním – panoramatický záběr majitele a jeho přátel nebo čehokoli kolem něj. Článek doplňovaly ukázky fotografií lidí s tvářmi obrácenou k obloze a výrazem plným očekávání a radosti. Kata to své kolegyni popsala a prohlásila, že ji ten nápad úplně uchvátil a že by neměla nic proti tomu si takovou věčičku pořídít.

„Už dávno jsem si nic nekoupila jen tak pro sebe,“ dodala a Inga ji vybidla, ať neváhá.

„Prostě si to najdi na Googlu,“ radila jí a kulila oči. „Určitě se to dá sehnat přes internet. Mladí už přes internet nakupují všechny dárky. Aspoň moje Anička tvrdí, že to tak letos na Vánoce udělá.“

„Ještě uvidím,“ řekla Kata a měla pocit – ne poprvé –, že s Ingou vždycky zhruba o deset let zestárne. Nejsou přece ještě tak staré, aby musela mluvit o *mladých*, jako by žili v nějakém jiném světě nebo se nějak výrazně lépe vyznali na internetu. O nějaký Facebook Kata sice nestála, ale první počítač na hraní dostala už jako dítě.

Protáhla se a zívla. „Tohle bude dlouhá směna,“ zabručela a Inga se jí zeptala, co říkala. „Říkám, že to bude dlouhá směna.“

„Chce se ti spát?“

„Jsem unavená.“

„Je v tom nějaký rozdíl?“

„Asi jako mezi...“ Nějaký čertík Katu ponoukal, aby řekla *mezi hovnem a sračkou*, ale ovládla se, protože věděla, že Inga si na takové výrazy nepotrpí. Směje se málokdy, jen když chce dodat pacientům naději, tak to aspoň působí. Je na tom cosi děsivého. Když se před několika lety tady na oddělení poznaly, přišla Kata s nápadem, že se i se svými muži budou střídavě zvat domů na večeri, kde se bude podávat kuře s pestem, jehněčí nebo hovězí. Brzy z toho ovšem sešlo,

nejspíš proto, že si jejich manželé moc nesesli, i když proti sobě vlastně nic neměli. Jenom se na sebe podívali a od té chvíle se zdálo, že nemají náladu se spolu bavit. Omezili se na zdvořilostní konverzaci o snižování platů a aktuálních bankovních skandálech, která ovšem rychle vyšuměla. Pak seděli mlčky, a když ženy vzdaly snahu zapojit je do hovoru, vystačili si s tím, že míchali obsah svých šálků, posouvali je po stole a tvářili se jako vypnuté televizory. Proto návštěva skončila většinou hned po moučníku.

Později se Kata snažila Ingu přemluvit, aby s ní zašla na víno, pivo nebo na koncert, ale Inga odmítala alkohol. Její muž Pétur kdysi „hrozně“ pil, ale pak přestal a ona s ním. A tím byla záležitost vyřízená.

„Rozdíl mezi čím?“ chtěla vědět Inga.

„Na tom nesejde. Dneska jsem se moc nevyspala.“

„Dělala jsi něco?“

„Odvezla jsem auto do servisu. Nesnáším, jak tam na člověka vždycky koukají.“

„Oni na tebe koukají?“

„Jako kdybych je tam jezdila balit, no není to blbost? Jako bych toužila po románku na jednu noc.“

Inga tiše sykla způsobem, který šel Katě na nervy. „Máš špatnou náladu, zlato?“

„Ne, proč bych měla?“ Zvedla se a oznámila, že půjde zkontrolovat Emila, mladíka, který chodí na infuze. Toho dne ráno ho hospitalizovali. Po poslední dávce se mu mezi poplicnicemi nahromadila tekutina, a v důsledku toho se mu špatně dýchalo. Ráno ho do nemocnice přivezla jeho přítelkyně. Uložili ho na samostatný pokoj, dali mu protizánětlivé léky a pozorovali ho.

Chodba na oddělení spojovala vchod se zimní zahradou na opačné straně budovy.

Po obou stranách se nacházely pokoje pro pacienty a v každém z nich ležel někdo, komu by prospělo si popovídat, protože obavy bývaly po večerech nejhorší.

Kata se přesto rozhodla, že návštěvu Emila o chvíli odloží, a zašla do zimní zahrady. Stěnami z kouřového skla bylo vidět parkoviště a vchod do nemocnice, ale večer se měnily v zrcadla, přes něž člověk nedohlédl ani na balkon. Kata proklouzla ven, zapálila si cigaretu, vzápětí druhou a pak si dala větrový bonbon, aby se zbavila pachu kouře.

Emil ležel na pokoji číslo sedm. Kata zlehka zaklepala na dveře, otevřela a viděla, že usnul. Změřila mu puls a přitom pozorovala jeho nepřírozeně nateklý obličej bez jediného chloupku. Když k nim Emil přišel poprvé, byl čilý a upovídaný, právě se vrátil z odběru krve a tomografie a předtím strávil noc na urologickém oddělení, kde mu odoperovali jedno varle. „Bylo velké jako tenisový míček,“ dodal sám od sebe.

Ukázalo se, že má metastáze v plicích – pět bulek o délce od čtyř do sedmi centimetrů –, ale mozek, lymfatické uzliny a játra byly bez nálezu. Po týdnu ho přijali na onkologii a začali s prvním kolem intenzivní chemoterapie: čtyřikrát pět dní infuzí s pouhou týdenní přestávkou. Podle lékařské zprávy měl příznaky už víc než rok předtím a k praktickému lékaři přišel s nádorem ve třetím až čtvrtém stádiu a horečkou až devětatřicet stupňů, což znamenalo, že nádorů už bylo tolik a dosáhly takové velikosti, že odpadní látky z nich začaly působit na termoregulační centra v mozku. V takových případech byla smrt jen otázkou času.

Katu několikrát napadlo, že se ho zeptá, proč s vyhledáním pomoci tak dlouho otálel, ale on na to po několika dnech zavedl řeč sám, když seděl v zimní zahradě a listoval v knížce.

„Je to zvláštní,“ prohlásil, „občas mě píchalo v tříselech a bolest vystřelovala až do kolena. Někdy jsem nadával, že jsem snad prolezl rakovinou, jako by na tom bylo něco vtipného. Kamarádi i přítelkyně mi radili, abych zašel k doktorovi, ale já neudělal nic. Myslíte, že je to normální?“

„Co přesně?“

„Je hodně lidí, co návštěvu doktora odkládají takhle dlouho?“

„To je různé, řekla bych. Lidi k tomu můžou mít nejrůznější důvody. Myslí si, že je to jenom hypochondrie, nebo že bolesti časem přejdou samy od sebe. Pokud to nebolí moc, dá se na to asi prostě zvyknout.“

„Myslíte si, že jsem chtěl umřít?“ řekl nakonec s úsměvem, jako by to pomyšlení bylo vtipné.

„To ne, Emile. To si nemyslím, a víte proč? Protože život je fajn. To si pamatujte.“ Pohlédli si do očí a Emil se zasmál.

„Jasně,“ přikývl. „Život je fajn.“

Před první chemoterapií u něj byly nádorové markery nejvyšší, jaké kdy Kata viděla, ale po pár dnech začal na léčbu dobře reagovat a od té doby se všechny hodnoty rychle ubíraly správným směrem. Větší nebezpečí teď pro něj zřejmě představuje samotná léčba, která je velice intenzivní, jak dokazuje tahle tekutina v plicích.

Obličež se mu leskl potem a chvílemi ze spaní něco mumlal. Když ho poprvé hospitalizovali, zpočátku většinou sedával v zimní zahradě a četl *Dějiny klasické hudby*, tlustou zahraniční brožovanou knihu, kterou si objednal, protože se o tohle téma najednou začal horlivě zajímat. Takovou reakci pozorovala Kata v určité podobě skoro u všech pacientů záhy po diagnóze; jejich vnitřní strach byl jako klokotající prázdnota, kterou jim někdo konečně oficiálně potvrdil, a to jim přineslo určitou úlevu: ohromnou krátkodobou sílu, která postupně začala nabývat tvar toho prázdného místa, spíš než – jak se domnívali, dokud trvala – klasické hudby, háčkování, cestování s batohem po zemích Středního východu nebo života Rudolfa Nurejeva.

Když se s nimi pak Kata bavila, zjistila, že jim z jejich objevitelských výprav nezbývá – stručně řečeno – nic. Pokud jde o Emila, později si vybavoval, že knihu četl, ale z obsahu si nepamatoval ani slovo; dokonce tvrdil, že do ní jen zběžně nahlédl, ale Kata přitom viděla, jak v ní celý týden listuje od rána do večera, pokud zrovna neměl návštěvu. Celou tu

dobu četl, ale vlastně nečetl, vnímal zdi, židle a stoly a přijímal potravu. Stále ho živě viděla před sebou, jak chodí po nemocnici a působí dojmem, že je plně při vědomí, ale nakonec se ukázalo, že to tak nebylo.

Ti z pacientů, kteří tohle nadšené období přeskočili, se ocitli rovnou ve fázi, kdy ani nevstávali z postele. Pokud s ošetřovatelkami vůbec mluvili, nebavili se s nimi o strategických řešeních sudoku ani o tom, kdo asi zabil Kennedyho, ale vyptávali se na léčbu a stěžovali si na bolesti. Péče o ně byla pro ošetřovatelky jednodušší a po skončení léčby se snáze zotavovali a méně trpěli úzkostí a depresemi. U pacientů z druhé skupiny se zdálo, jako by si šok neuvědomovali, dokud neopustili nemocnici a jejich tělo se nezbavilo posledních kapek léčebného roztoku, teprve potom přišli k sobě.

V Emilově pokoji byla cítit těžká nasládlá vůně, jako by tam ještě zůstalo jídlo, které se roznášelo v době večere. Kata nahlédla za postel, aby zjistila, jestli se Emil nepozvracel, a na podlaze uviděla převrhnutý jídelní tác. Z množství jídla usoudila, že se ho Emil ani nedotkl a že ho shodil, když usnul. To znamenalo, že personál tác neodnesl včas.

S nadávkami přiklekla ke zbytkům jídla a pokusila se je lžící sesbírat z podlahy, ale nechala toho, když pomyslela na uklízečku, která na tác zapomněla a teď by se o to měla postarat.

Inga seděla ještě pořád v sesterně a procházela lékařské zprávy. Kata jí vylíčila, co se stalo, a pak zavolala vedoucímu směny v kuchyni a totéž popsala i jemu. Potom čekala.

Za čtvrt hodiny se ve dveřích objevila světlovlasá dívka. Kata ji hned poznala – byla to ta fíflena, která do ní před několika dny narazila vozíkem a pak na ni byla drzá.

„Přišla jsem vyzvednout ten zapomenutý tác,“ prohlásila lenivě, nezměnila výraz a sotva otvírala pusku, nejspíš aby jí nepopraskala maska, kterou měla na obličejí namalovanou.

„Pokoj číslo sedm,“ řekla Kata. „Tác spadl na zem, když pacient usnul.“

Dívka dala najevo, že ji poslouchá, jenom mdlým úsměvem, jehož stín jí přeběhl po rtech, než se otočila k odchodu.

Kata za ní vyšla na chodbu. „To ani nic neřeknete? Připadá vám v pořádku takhle zacházet s člověkem, co se o sebe nedokáže postarat sám?“

„Prostě jsem na ten tác zapomněla,“ odsekla dívka a otočila se. „Co vám k tomu mám říct?“

„V pokoji to nechutně smrdí. Ten kluk tam v tom spí a na podlaze má sajrajt.“

„A co jako?“

„Můžete aspoň říct, že vás to mrzí a že už se to nestane. A mohla byste pozdravit. Mohla byste se dívat lidem do tváře, když s nimi mluvíte. Pracujeme tady přece spolu.“

„Já jsem ten tác na zem neshodila, nebo snad jo?“ dívka si založila ruce na břicho a poprsí se jí vzedmulo. Pod pláštěm vykukovaly černé šaty s výstřihem a vyzývavé silonky a také měla náušnice a náhrdelník, jako by se chystala na ples.

„A tím chcete říct co?“ vyjela na ni Kata. Když přistoupila blíž, ucítila z dívky ostrý pach alkoholu.

„Proč by mě to teda mělo mrzet? Zapomněla jsem tác. O tolik snad zase nejde.“

„A co to, že je z vás v práci cítit alkohol? To taky o nic nejde?“

„Alkohol!“ zasmála se. „Ale no tak, to jste nikdy neslyšela, že existuje voňavka?“ Přejela Katu pohledem, jako by před sebou měla staromódní, politováníhodnou babku, která se nikdy nesečkala s parfémem.

„Poznám, když je z někoho cítit alkohol, na to můžete vzít jed. Opilá do práce chodit nesmíte.“

„To mě tady chcete vychovávat? Nebo si mám přiložit prst na špičku nosu a chodit po čáře?“

„Myslíte, že byste toho byla schopná? Nezapomněla jste na ten tác třeba proto, že jste opilá?“

Dívka se otočila a se smíchem odcházel. Kata vyrazila za ní. Za sebou uslyšela Ingu syknout, ať mlčí, ale to ji ještě víc

rozzuřilo. „Nebudete se ke mně otáčet zády!“ zařvala. „Zavolám vašemu nadřízenému.“

„Klidně, vážená paní. Mně je to fuk. Když už budete u toho, můžete mu vyřídit, ať jde do prdele a že chci zvýšit plat...“

„Takhle se mnou mluvit nebudete!“ zaječela Kata, když dorazily před dveře pokoje sedm. „Lidi jako vy nemají co pracovat v nemocnici...“

„Vy teda pěkně zuříte. Asi jste si v poslední době nevrzla?“ Dívka se jí šklebila do tváře. „Očividně ne.“ Otevřela dveře, ale Kata ji popadla, otočila ji a nakázala jí, ať z oddělení vypadne.

„Sem už nevkročíte. Ten tác nechte být.“

„To se nemůžete rozhodnout, jestli ho mám odnést nebo ne?“

„Ven!“ Kata ukázala do chodby a snažila se, aby nebylo vidět, jak se třese. Vedle ní se objevila Inga a prosila ji, ať se uklidní.

Na odchodu si dívka mumlala cosi jako „stará čúza“ a Kata cítila, jak se jí na rty dere výkřik *zasraná pitomá fife-na*, ale dokázala se ovládnout.

Mezitím se Emil v pokoji vzbudil, z postele na ni rozespale mrkal a Kata se přinutila k úsměvu. „To bude dobré, Emile. Klidně dál spěte.“ Zavřela dveře.

„Myslím, že to budou ty ráfky. V pneumatikách problém není. Je potřeba opravit ráfky. Mohl bys jim to říct? Jet do práce mým autem a pak se tam zastavit? Já se cítím divně, když musím s těma chlapama mluvit sama.“

Tómas se podíval na adresu, kterou Kata našla na internetu. „Modrá ulice?“ prohlásil, když hledal výmluvu, aby ušetřil své citlivé prsty. Tenhle důvod ovšem nezmíní, pokud všechno ostatní neselže. Napřed se pokusí zavést řeč na něco jiného a ona namítne: *Vždyť přece nemusíš nic dělat sám, jenom odvezeš auto do servisu a oni nějakým strojem sundají pneumatiky a opraví ráfky.* A on řekne, že nemá náladu se s ní o tom dohadovat, a odejde. Už jenom to, že by jel do servisu, odporuje všemu, čím se Tómas stal – pírkou, které netečně pluje sterilně čistou prázdnotou jeho života.

„Jo, Modrá ulice. Není tam taky červená a žlutá ulice?“ Zasmála se, aby odlehčila atmosféru.

„No já nevím, zlato. V těchhle věcech jsem se nikdy moc nevyznal. Proč tam prostě nezajedeš ty, oni už se o to postarají.“ Mluvil o stresu v práci, ztratily se jim nějaké přístroje, rozpočet se jim pořád snižuje. V půlce věty se zarazil nad něčím, čeho si všiml v novinách *Morgunblaðið*.

„V tom případě to můžeš stejně tak dobře udělat ty, jak jsem tě prosila. Takové věci má přece zařizovat chlap, nebo ne? Není to tak?“ Kata nazlobeně odešla do kuchyně, otevřela myčku a naházela do ní nádobí, přibouchla dvířka a nalila si do hrnku kávu.

Radši si půjde lehnout, než aby se s ním hádala. Tómas se nikdy nehádá, protože nevěří, že se tím něco vyřeší. Vlastně

nevěří vůbec ničemu, jenom zachraňování lidských životů. Dává lidi dohromady, tak jako ostatní dávají dohromady nábytek z IKEA.

Přinutila se vyjít zpátky do pokoje.

„Promiň,“ omluvila se mu. „Jsem unavená po noční.“

„Náročná služba?“ Otřel si ústa ubrouskem. Uprostřed prázdného talíře ležel připálený kousek slaniny. Kdykoli Tómasovi upadl kousek jídla mimo talíř, nechal ho ležet nedotčený, dokud nedojedl, pak ho sebral ubrouskem a odložil na talíř, ale nesnědl ho. Kata se ani nesnažila to pochopit.

„Ne, nijak zvlášť. Jen se v poslední době cítím divně.“

„Jak divně?“

Kata zavřela oči a uvažovala, jak často asi Tómas potají chodí do Valina pokoje. Společně tam nebyli nikdy, ale je možné, že Tómas vždycky počká, až usne, nebo si někdy přes den odskočí z práce domů, posadí se tam, pomalu přejíždí pohledem pokojíky v domečku a vnímá dceřinu přítomnost, ale nemyslí na ni, není posedlý myšlenkou na to, jestli Vala žije, nebo je mrtvá...

„Ještě jedna věc, pak už půjdu a nechám tě v klidu. Víš, co je dneska za den?“

Vstal od stolu, vzal svůj talíř a skleničku a přikývl. „Vím, zlato. Chceš něco podniknout?“

„No, napadlo mě to... A co ty? Chceš něco podniknout?“ Neodpověděl. „Nebo teď pojedíš do práce a... *popřemýšlíš* o tom? A odpoledne mi pošleš smsku, že nepřijdeš na večeri kvůli něčemu, co musíš nutně vyřídit...“ Tómas se od ní odvrátil a beze slova vyšel z pokoje. Po chvíli se letmo rozloučil a lehce za sebou přibouchl venkovní dveře.

Kata popadla kabelku a přehrabovala se v ní, dokud nenašla lahvičku na léky, kterou naplnila tabletami *forte*, a spolkla dvě, aby se jí lépe usínalo. Pak se natáhla pro noviny, protože ji přepadla neodbytná zvědavost, co to asi upoutalo

Tómasovu pozornost natolik, že se odmlčel uprostřed věty. Skutečně jí na tom tak záleželo? Ne, ale stejně se podívala.

Zpráva byla na straně čtyři.

Záhada v Austrálii:

Zatoulaná loď bez posádky

AUSTRÁLIE, Australian Associated Press. Poblíž Velkého bariérového útesu, zhruba 170 kilometrů od severovýchodního pobřeží Austrálie, se našla dvanáct metrů dlouhá plachetnice s vytaženými plachtami, nastartovaným motorem a stoly prostřenými k jídlu, ale bez posádky. Australská pobřežní hlídka a týmy záchranářů včera zahájily rozsáhlé pátrání po ztracené posádce.

Loď byla spatřena při kontrolním letu pobřežní hlídky již ve středu, ale členové hlídky se na palubu dostali teprve včera ráno a potvrdili, že loď je prázdná. Podle výpovědi Jona Halla, mluvčího Střediska civilní obrany v Queenslandu, byl nouzový vysílač i záchranné vesty na palubě na svém místě.

Kata půl hodiny kouřila na balkoně jednu cigaretu za druhou. Když začaly tablety působit, vyšla do horního poschodí, svalila se na postel a téměř okamžitě usnula.

Kolem poledne se ozval domovní zvonek a klepání na dveře, v obývacím pokoji vyzváněl mobilní telefon a do toho pevná linka, ale Kata spala.

Když se probudila, venku už bylo šero. Hlavu měla těžkou a trvalo jí dlouho, než vstala. V koupelně si opláchla obličej a vyčistila zuby a pak sešla dolů do kuchyně a postavila na kávu. Směna jí začínala za půl hodiny. Aby tam nechodila jako duch, přinutila se vypít trochu mléka a sníst sušenku, a potom si šla na balkon zakouřit.

Sníh na zahradě začínal tát. Bylo bezvětří a počasí mírné a nad vším se prostíralo ticho. Vybavila se jí nejasná vzpomínka na to, jak se v průběhu dne probudila u okna ložnice a dívala se na bílý vířící sníh a zmrzlé stromy, které se v silném větru ani nepohnuly.

Z ulice uslyšela motor stojícího auta, ve tmě viděla jeho obrys. Reflektory mělo zhasnuté. Kata típla cigaretu a vrátila se dovnitř. Napadlo ji, že by se v domě mohli snadno schovat zloději, kdyby se vloupali dovnitř, zatímco spala. Došla si pro mobilní telefon a svírala ho v ruce, připravená zavolat pomoc, zatímco se chvatně obouvala a oblékala si kabát. Pohled jí padl na nehty a všimla si, že stříbrný lak je místy oloupaný a na ukazováčku má zatrhanou kůžičku, ale teď neměla čas to opravit.

Než odemkla dveře do garáže, přiložila k nim ucho. Pak rychle otevřela a rozsvítila. Vevnitř nikoho nespatriřila a připadala si trochu hloupě.

„Klid,“ zamumlala, když otvírala vrata dálkovým ovladačem, ale znovu pomyslela na auto na protější straně ulice. Než se nadála, byla z garáže venku a vyběhla po příjezdové cestě na chodník před domem.

Auto stálo pořád na místě, motor vrněl na volnoběh a ve voze byly vidět dva stíny. Ten na sedadle spolujezdce vyhodil oknem cigaretu a řidič v tu chvíli vypnul motor.

V ulici zavládlo hluboké ticho a Kata stála na okamžik nehybně, ale nakonec zvedla telefon a vytočila číslo policie. Měla pocit, že její pohyby jsou pomalé a neskutečné. Pomoc by mohla přijet během několika minut – ale k čemu by to bylo, pomyslela si a poddala se své netečnosti, která by se zrovna tak dala nazvat zoufalstvím a kterou v sobě nosila už několik dní, aniž ji dokázala pojmenovat.

Vykročila přes ulici, aby se těch lidí zeptala, co jsou sakra zač a proč tam po večerech okounějí. V tu chvíli se otevřely oboje dveře a z auta vystoupili dva muži. Jeden z nich měl na sobě šedý kabát, druhý džíny a tmavou zimní bundu. Prvnímu bylo kolem padesátky, oči měl bystré a pichlavé, obličej protáhlý jako kůň a u pasu mu cosi viselo, možná vysílačka.

„Katrín Einarsdóttir?“ zeptal se, zajel rukou do kapsy a vytáhl nějaké doklady.

„Volám na policii,“ prohlásila Kata, ale nepohnula se. Zdálo se jí, že celá otupěla, a uslyšela, jak jí dálkový ovladač garážových vrat upadl na zem. Ten s koňským obličejem přistoupil blíž.

„Nebojte se,“ uklidňoval ji. „My jsme od policie. Jmenuju se Hilmar a tohle je můj kolega Ingvar. Celý den jsme se snažili vás a vašeho manžela kontaktovat.“

„Mě a Tómas,“ zopakovala Kata a dodala, že Tómas často nebývá k zastížení. Její hlas zněl jako mlhový roh, stála na okraji chodníku a nepamatovala si, jak se tam ocitla – nejspíš před nimi ustupovala. Najednou měla chuť se posadit, jako by měla ve zvyku sebou žuchnout na chodník před domem, kdykoli k ní přijde návštěva.

„Nevěděli jsme, že jste doma,“ pokračoval koňský obličej, oči kulaté a překypující rozpačitostí a soucitem, hlas štěbetavě něžný a mírný, aby nikoho nevylekal. Kata to znala od lékařů z oddělení, když oznamovali špatné zprávy. „Klepali jsme na dveře a volali na všechna čísla, která máme uložena.“ Zeptal se, jestli by si nemohli jít dovnitř krátce promluvit, ale Kata přerušila vlastní myšlenky a rychle zavrtěla hlavou.

„Zrovna jsem se chystala do práce,“ vysvětlovala a konečně se posadila na chodník, jak ji to celou dobu lákalo, jako by celý její život nikdy k ničemu jinému nesměřoval.

„Máme zprávy o vaší dceři,“ oznámil jí policista a chtěl ještě něco dodat, ale odmlčel se. Kata dál vrtěla hlavou, jako by s tím nedokázala přestat. Nakonec se chytila za čelo, aby pohyb zastavila.

„Našli jste ji?“ vyhrkla a viděla, jak koňský obličej naprázdno skouzl. S každým pohybem jako by sežvýkal kus světa, sousto po soustu, stále větší kusy, a nakonec bylo všechno hrozně vzdálené, jako by seděla na dně studny a postava muže se rýsovala ve světle vysoko nad ní. V Katině nitru cosi povolilo a ve tmě se stočila do klubíčka, její myšlenky se proměnily ve žhnoucí beztvary vzorek. Ve světě, který nechávala za sebou, ji sevřely něčí ruce, ale na tom nezáleželo, propadala se hlouběji a to bylo dobře.

Dny plynuly jako zastřené mlhou. V mlze tu a tam provítaly stromy a zářivě barevné květiny, které řezaly do očí. Kata seděla kolem stolu, osm nebo devět jejích já, která jedno přes druhé o případu diskutovala, a lidé se k ní pokoušeli přiblížit jako rackové v letu, slyšela jejich vzdálený pokřik a ten její osamělost jen prohluboval. Jakýsi muž jí podal ruku a představil se jako Rúnar. „Nejste v tom sama,“ ujistil ji a Kata se o něj opřela a chvíli plakala, zatímco on hovořil o důležitosti zármutku a Kata si najednou uvědomila, že už se někdy setkali.

„Vy už jste u nás byl,“ řekla a otřela si obličej. „Před rokem, vidíte?“ V očích mu problesklo zaváhání a pak zavrtěl hlavou.

„Setkali jsme se v práci, Kato.“ Vyprávěl jí, že občas zajde k nim na onkologii, střídavě s kolegou tam dochází k lidem, kteří jsou sklíčení žalem. S Katou si dal několikrát kávu, a dokonce se spolu i smáli, ale když si potřebovala promluvit o Valině zmučení, přišel ji domů navštívit jiný kněz. Tenhle se usmál a slušelo mu to a Kata pocítila vděčnost za to, že ho má u sebe. Náplní jeho práce byly největší události v životě ostatních lidí. Když děti zahynuly při nehodě nebo bylo třeba někoho odpojit od dýchacích přístrojů nebo se někdo s nožem v ruce vloupal do sousední kanceláře a desetkrát bodl kolegu, připlul vzduchem tento muž, vyzbrojený svým vzděláním a zkušenostmi, aby nastolil klid a utišil bouři. S její dcerou však neměl nic společného, neznal ji, nikdy s ní nemluvil. To pomyšlení Katu najednou tak rozzuřilo, že se celá schoulila, zkrřížila ruce na břicho a upřela na kněze oči. On tékal pohledem sem a tam a nasadil děsivě nehybný výraz, který značil, že smrt je jeho společníkem. Ona sama bý-

vala jindy také v roli toho, kdo přichází zvenčí, aby nastolil klid a přednesl pár řádků o žalu a smíření a o smrti, která je naším kolegou; chtěla se k lidem přibližovat, ale teď si uvědomila, že to nejde, že tu propast nelze překlenout.

Odrhla se od něj a chystala se vstát, ale on ji požádal, aby zůstala sedět.

„Vydržte ještě chvíli, musíme vás uklidnit. Co to tady máte za knížku?“ Sledovala jeho pohled ke knize, kterou svírala pod paží, vytáhla ji a podívala se na ni.

„Jón Kalman,“ řekla a pokývala hlavou, pohlédla na název knihy, ale na něm nezáleželo.

„Četla jste ji?“

„Ano.“

„Chystáte se ji číst znova?“

„Říkala jsem si, že bych v ní měla pokročit, v poslední době občas usínám s knihou v ruce. A časopisy v čekárnách nesnáším.“

Na jednom stromě v lese seděla Inga se svými maličkými ušima a krátkým nosem, který Katě připomínal králíčí čumáček. Navzdory svým drobným uším byla Inga vynikající posluchačka. Když jí Kata mezi jednotlivými vzlyky vykládala nějaké hlouposti, přikyvovala a držela ji za ruku opřenou o teakový stůl z Barmy, který Kata neustále musela ohlazovat dlaněmi. Strávily spolu mnoho nočních směn na mořském dně, za oknem tma a mráz, smrt těsně přimknutá ke všem myslitelným dělicím stěnám – sklu, betonu, živému masu –, zatínala do nich drápy a rvala je zuby jako hladový vlk.

Kata kouřila na balkoně. Ulice se zaplnila policejními auty. Na jejím konci stály vozy s logy médií a lidé s fotoaparáty namířenými na dům.

Ozval se domovní zvonek a nějaký neznámý muž otevřel dvěma dalšími. Jeden z nich Katě projevil soustrast, řekl, že by rád mluvil s ní a Tómasem, a usedl ke stolu naproti nim. Na rozdíl od ostatních přítomných se široce usmíval; ne že

by mu Kata s Tómasem připadali nějak zvlášť legrační, spíš jako by mu úsměv kdysi dávno zatuhl na tváři a od té doby tak zůstal. Představil se jako Hilmar, vedoucí vyšetřování úmrtí jejich dcery. Napřed hovořil s Tómasem, ale pak se obrátil na Katu a vyptával se na auto, které viděla před několika dny před domem, a na to, kde stála, když ho spatřila.

„V horním patře... na balkoně,“ dodala, aby Tómasu nenašlo, že v jeho nepřítomnosti chodí do pracovny. Odvedla Hilmara a jeho úsměv nahoru do patra a přes ložnici na balkon, odkud ukázala na místo, kde vůz zahlédla.

„Viděla jsem ho tam třikrát,“ prohlásila a všichni se usadili zpátky ke stolu. Hilmar vytáhl kuřík, vyrovnal na stůl mezi ně průhledné plastové sáčky a požádal Katu a Tómasu, aby identifikovali předměty, které pařily Vale. V sáčkách byla sponka do vlasů a náušnice: jedna s drobným platinovým křížkem, druhá s diamantem, který jí Kata dala k posledním narozeninám.

„Víc toho není?“ podivila se Kata.

„Tohle je všechno, co jsme našli. Prozatím. Poznáváte to?“

„Poznávám náušnice,“ přikývla Kata. „A sponku měla ve vlasech, když šla na ples.“ Na jednom místě byla sponka trochu špinavá a její červená barva byla bledší než původně. „Měla taky tašku, takovou kabelku, kam si dala věci, líčidla, platební kartu a tak. A na krku měla klíček.“

„Ten klíček si nikdy nesundávala,“ dodal Tómas. Oči měl doširoka otevřené a vodnaté.

„Co to bylo za klíček?“

„Byl maličký,“ řekla Kata. „Nosila ho pověšený na řetízku kolem krku, už od dětství.“

„Klíček od jejího domečku,“ ozval se Tómas.

„Domečku?“

„Domečku pro panenky,“ vysvětlila Kata.

„Bohužel, žádný klíček jsme nenašli. Snad se něco z toho brzy najde, stále pátráme. Ale moc pravděpodobné to není.“

Hilmar vytáhl dokument s popisem kabelky a klíčku, který Kata s Tómasem poskytli policii dřív. Potvrdili popis, identifikovali předměty, které si prohlédli, a Hilmar uložil sáčky zpět do kufříku.

„A co její oblečení?“ zeptala se Kata a uvědomila si, co ji celou dobu znepokojovalo. Hlas jí přeskakoval a z myslí nedokázala vytěsnit skvrnu na sponě. Najednou si byla jistá, že je to hlína. „Kde jsou její šaty?“

„Žádné oblečení se nenašlo,“ prohlásil Hilmar a jeho úsměv se ještě rozšířil. Kata měla dojem, že se snaží úsměv potlačit, ale nedokáže to.

„Byla přece oblečená,“ zamumlala Kata a zavřela oči. *Celý rok*, řekl kdosi. Byla mrtvá už celý rok, ale když se na to Kata začala vyptávat podrobněji, Hilmar zmizel a místo něj se objevila Inga a posadila se k ní. Kata pohlédla na Tómasa, který stál uprostřed pokoje, obličej povolený a odkrytý jako otáčivé dveře, kterými vítr točí stále dokola. Kněz k němu přistoupil a objal ho.

Policisté byli příčinní jako roj včel, shromáždili se se svými přístroji a sportovními brašnami v horním patře, až to bzučelo. Inga si chtěla zavzpomínat na hezké chvíle s Valou a Kata se o to pokusila, Inga přikyvovala a pak se snažila dostat do ní nějaké sušenky, protože prý potřebuje energii, a udělala jí přednášku o pozitivních vlastnostech teaninu a o tom, že čaj aktivuje látku zvanou GABA, což je jeden ze čtyř hlavních neurotransmiterů.

„Působí všechny společně,“ dodala Inga a stiskla jí ruku, ale to bylo až později a kvůli něčemu úplně jinému.

Na ulici se rozsvítily reflektory a lidé v rukavicích fotografovali ulici, zatímco další lezli v modrých kombinézách po zemi. Kata si zakouřila a Inga ji uložila do postele, sedla si k ní a předčítala jí z knihy.

„Děkuju,“ zamumlala Kata. Mezi stromy se objevila mlha a houstla, zahalila je a Kata se neubránila dojetí ze solidarity

a *lásky k bližnímu*, nic na světě není důležitější a krásnější. Inga je zářivý, třpytivý sloup lásky s maličkýma ušima a krátkým nosem a tráví svůj život tím nejlepším možným způsobem: slouží ostatním, v práci i v soukromí.

„Takže jsem se mýlila,“ povzdechla si Kata a podle hučení v uších poznala, že tablety začínají působit. „Nebyla naživu. Měla jsem dojem, že to cítím... celou tu dobu. Myslela jsem, že je mezi námi nějaké spojení... A všechno to byl nesmysl.“ Inga ji vlídně konejšila a objala ji.

Valin pokoj zapečetili lepicí páskou. Katě doporučili, aby dům opustila a zůstala nějakou dobu u Ingy, ale to odmítla a zdržovala se v ložnici před zapnutou televizí nebo kouřila na balkoně.

Pozvali ji na schůzku s šedovlasou policistkou, která ji měla informovat o událostech posledních dní, ale ta jí řekla, že zatím uplynul jen jeden den. Znenadání se objevil kněz s Tómasem a všichni čtyři se posadili ke stolu v obývacím pokoji.

„Jmenuju se Sigrún,“ řekla policistka a Kata se jí také představila, i když si nebyla jistá, jestli je to namístě. Sigrún vyprávěla, že předchozího dne kolem desáté ráno policii v Reykjavíku někdo telefonicky oznámil nález mrtvého těla v proláklíně na hranici pozemku letní chaty na Mýrarár v Borgarfjörðu. Volající byl muž a podle jeho pokynů proláklínu našli. Na jejím dně, pokryté pískem, leželo tělo mladé dívky, což mohla být s velkou pravděpodobností Vala a později toho dne se to potvrdilo. Prozkoumali okolí a začali pátrat po muži, který nález oznámil. Mobilní telefon, z něhož zavolal, našli podle signálu v popelnici v ulici Lækjargata. Ukázalo se, že byl zakoupený předchozího dne v prodejně u autobusového nádraží Mjódd, a s přihlédnutím ke Katinu popisu auta začala policie procházet záznamy z bezpečnostních kamer v ulici Lækjargata a podél silnice na poloostrov Sel-tjarnarnes, protože se předpokládalo, že volající byl stejný člověk, který předtím seděl ve voze před domem.

„Ale jistá si nejsem,“ řekla Kata. Už mnohokrát se jí vyptávali na typ auta a na všechno možné o něm a také na to, jestli v něm seděl jeden, dva nebo tři lidé. Když řekla, že si nic

nepamatuje, nejspíš ji požádali, aby to odhadla; teď už si ani nevzpomínala, jaký odhad jim řekla.

„Vycházíme z různých indicií,“ vysvětlovala Sigrún. Po krátké odmlce řekla, že by chtěla probrat to, co si určitě všichni chtějí ujasnit a na co se Kata i Tómas ptali už dříve: „Považujeme za nepravděpodobné, že by vaše dcera zahynula při nehodě. Situace na místě nálezu tomu nenasvědčuje. Abychom zjistili, co se stalo, musíme dopadnout muže, který nález oznámil. Je možné, že vaši dceru našel, ale z nějakých důvodů nechtěl, abychom ho s případem spojovali. Zatím je moc brzy na to, abychom posoudili – s vyloučením všech pochybností –, jestli si vzala život sama, nebo jestli za tím stojí někdo jiný.“

„Někdo jiný?“ podivila se Kata se smíchem. „Co tím myslíte?“ Kněz se k ní naklonil a cosi jí pošeptal, ale ona to nevnímala. „Proč?“ zeptala se. „Proč by jí měl někdo udělat něco takového?“ Sigrún zopakovala, že se to ještě prošetřuje, a uzavřela to slovy, že část z toho, co jim teď řekla, se objeví na tiskové konferenci policejního ředitelství později odpoledne. Doporučila jim, aby média nesledovali, neposlouchali žádné fámy a přijali veškerou nabízenou pomoc.

Kata seděla na pohovce, mrkala a kouřila, ačkoli byla uvnitř domu. Vznášela se v neklidném snu satelitní televize, kterou kdysi dávno pořídil Vale hodný tatínek. Běžel nějaký pořad o kalifornských ženách v domácnosti, které si pořad pohazují v ruce pomeranči, přehánějí to s pitím, obličeje mají opuchlé a hladké po botoxových injekcích, vzájemně se napadají na neustálých večírcích a řvou na své děti a muže. Postupně z pořadu jedna po druhé mizely, aniž z toho někdo dělal vědu.

* * *

Tak uplynuly celé dny nebo jen pár hodin, Katě to bylo lhostejné. Inga s Tómasem sepsali seznam a obvolali různé lidi. Kata si s Ingou prohlédla fotografie náhrobních kamenů

a vybrala jeden z bílého mramoru. Nevěděla, jestli má dát do kamene vsadit kříž. Inga se jí zeptala, co by si přála Vala, a Kata pak kříž povolila.

Ulici zase otevřeli, auta byla pryč a Kata s Ingou se šly projít podél pobřeží a kolem jezírka Tjörnin. Kata pak v procházce pokračovala u sebe na zahradě a rozhazovala krmení pro ptáky, které objevila v jedné z kuchyňských skříněk. Hned potom si sedla k oknu a čekala, až ptáci přiletí zobat. Přiletělo celé hejno drozdů. Jeden pacient na oddělení jí vyprávěl, že u sebe na zahradě našel mrtvé drozdy. Bylo to na podzim a on a jeho žena vykopali na zahradě jámu, uložili je tam a zaházeli hlínou. Večer uslyšeli za okny pípání a když hlínu odházeli, začali se z ní pípající ptáci s námahou vyhrabávat a odletěli. Bobule byly v tom období roku tak zkvašené, že se jimi ptáci opili a pod stromem upadli do bezvědomí. Bylo však naprosto jasné, že si tu příhodu vymyslel, protože není možné, aby ti tvorečkové přežili pod zemí – bez *kyslíku* – déle než pár minut.

Ráno před pohřbem dostala Kata od policie povolení jít se posadit do Valina pokoje. Lepicí pásku ze dveří při té příležitosti odstranili, ale za dveřmi dozírala policistka.

„Jste věřící?“ zeptala se jí Kata. Policistka chvíli váhala a pak přikývla. Ale samozřejmě ničemu nevěřila, lidi přece nevěří ničemu kromě politiky, fotbalu, jiných lidí a toho či onoho, co v nich vyvolává hněv a nevoli. Kata zatnula zuby, vnímala jemnou tvrdost čelisti, která byla nepříjemně příjemná, sedla si na postel a rozhlédla se kolem. Tep měla pravidelný a pomalý, myšlenky se vynořovaly a ztrácely, jako by se jí nijak zvlášť netýkaly. Dneska zavřou rakev.

Už ji nikdy neuvidíš, pomyslela si, ale žádné výrazné pocity se s tím nepojily.

Napadlo ji, že Vala možná celou dobu věděla, jak její život skončí. Když se konečně pokusila prolomit samotu, která ji neustále obklopovala, stihl ji takový krutý trest. Raději měla zůstat sama ve svém pokoji s domečkem pro panenky.

Kata přešla pohledem obrázky na zdech, psací stůl, knihovničky a domeček. Zkusila se modlit, ale na žádnou modlitbu si nemohla vzpomenout. Najednou ji popadla palčivá touha zavřít se do domečku, kde by ji nikdo nenašel a nic od ní neočekával, žádné reakce. Domeček byl však stále důkladně zamčený.

Hned ráno si zběžně prohlédla nekrology, ale nedokázala se na ně soustředit. Musela zadržovat smích při pomyslení, že poslední slova, která kdy o její dceři a o většině ostatních Islandanů někdo napíše, vycházejí v plátku, jehož redaktorem je stejný člověk, který už skoro dvě desetiletí drží platy zdravotních sester na minimu. Tómas se nikdy neodhodlal

zrušit předplatné. Místo nekrologů Katu zaujala jedna ze zahraničních zpráv: jistý muž z Íránu požádal ženu o ruku a ona ho odmítla. Proto jí postříkal obličej kyselinou, takže oslepla na obě oči a bude do smrti znetvořená. V zemi platí zvláštní zákon zvaný *quisas*, podle něhož má pachatel za trest podstoupit totéž, co způsobil své oběti. Tomu muži by tedy měli do očí nakapat kyselinu. Žena sedm let usilovala o to, aby ho odsoudili podle zákona *quisas*, ale na poslední chvíli, když se schylovalo k výkonu trestu, se rozhodla svůj požadavek stáhnout; prohlásila, že takové utrpení, jaké musí sama snášet, nepřeje nikomu.

Kata si uvědomila, že se kdesi v jejím nitru ozval jakýsi pocit, a sevřela čelisti tak pevně, až ucítila na jazyku krev. Uvažovala, jestli žena tomu muži skutečně v hloubi duše odpustila a jestli na tom vůbec záleží.

Pak pokývla policistce, řekla, že už jí to stačí, a vyšla z pokoje.

* * *

Do kostela jeli v autě čtyři: vepředu Tómas a Kata a vzadu Inga se svým mužem Péturem. Kata je požádala, ať jedou společně, aby nemusela sedět v autě sama s Tómasem.

Pétur vystudoval mořskou biologii a pracoval na traulech v Institutu pro mořský výzkum. Zkoumal něco, co Kata hned zapoměla, pamatovala si jen to, jak jí Inga vyprávěla o určování pohlaví krevet: Pétur odebíral vzorky z úlovků, zkoumal je a údaje posílal do institutu. Kata se tehdy při představě, jak tenhle seriózní pán zírá krevetám do rozkroku, smála jako blázen a Inga upadla do rozpaků.

„Vala by si to tak přála,“ řekl Tómas v odpovědi na cosi a pomalu projížděl ulicí lemovanou sloupy veřejného osvětlení. Rakev byla uložena v kostele letničního hnutí. Kata v sobě nenašla sílu proti tomu něco namítnout a vlastně k tomu

neměla žádný rozumný důvod. Ani Tómas to nedokázal, ačkoli měl pádný, mnohaletý důvod. A tak to dopadlo takhle.

Ve dveřích je přivítal pastor Víði a řekl cosi, co Kata nevnímala. Kostel se zaplnil lidmi, které Kata nikdy předtím neviděla, rozléhaly se jím varhany a Kata se zahleděla na varhaníkovy nohy. Nikdy si neuvědomila, jak je hra na varhany fyzicky náročná, ale teď slyšela hudebníka funět a vnímala zvuk podrážek stoupajících na pedály. Zpěvačka Ragneiður Gröndal zpívala píseň o zármutku a stesku a Tómas při ní plakal. V následujícím okamžiku se zářivě bílá rakev zvedla a nesla se kostelem ven do slunečního světla. Hluk z ulice zněl mírně a měkce jako šumění lesa. Kata přivřela oči, cítila horko ve tvářích a dala se odvést do auta, které zamířilo na hřbitov na Gufunesu.

Lidé z kostela se shromáždili kolem rakve a dívali se, jak klesá do země. Černě oděný muž pronesl řeč, hodil do jámy hrst hlíny a kdosi vzal Katu za ruku. Pomyslela na fotoaparát, o němž četla v časopise, ten kulatý, který se dá vyhodit do vzduchu a v nejvyšším bodě pořídí snímek: obrázek zeleného lesa plného života a uprostřed něj její drahá, milovaná Vala, jako mlčenlivý kmen mezi živými stromy.

MINIATURA

Měly mezi sebou odstup, který Katě připadal ve vztahu matky s dcerou nepřírozený. Jako dítě byla Vala tajněšpionka a málokdy se mámě svěřovala s tím, co si myslí a co dělá, například ve škole nebo s kamarády – s těmi několika, které měla. Neuklízela si věci a špatně s nimi zacházela, nechávala puštěnou vodu, zapomínala zavírat ledničku a odmítala jít večeři. Mezi ostatní děti se nezačleňovala snadno, byla neklidná a dělalo jí potíže chvíli posedět, ale když ji něco zaujalo, dokázala se do toho zabrat natolik, že bylo nemožné upoutat její pozornost. Na třídních schůzkách ji chválili za to, jak vyniká v předmětech, které ji zajímají, ale naproti tomu byla neposlušná a odmítala odpovídat na otázky, ať už odpověď znala nebo ne. Jedna z učitelek měla dojem, že Vala je často ponořená ve vlastním světě, a Kata na to odpověděla, že v tom případě si tam k ní dospělí budou muset najít cestu, mluvit jejím jazykem, když se ona nechce naučit ten jejich. Jeden Tómasův kolega z nemocnice se pokusil diagnostikovat jí poruchu pozornosti, ale výsledek byl negativní, vězelo to v něčem jiném.

Možná je prostě jenom *člověk*, pomyslela si Kata občas, což byl ušlechtilý postoj, ale starosti s jejich vztahem jí moc neulehčoval.

Kolem desátého roku to vypadalo, že se Vala začíná otvírat. Když si Kata četla nebo se dívala na televizi, sedala si Vala k ní a ptala se, co dělá, a chodila si k ní pro rady ohledně školy nebo toho, že se k ní někdo chová ošklivě, což se stávalo čím dál častěji. Už ji nemuseli peskovat, aby si uklidila v pokoji, a po příchodu ze školy vždycky naskládala nádobí do myčky. Za to dostávala kapesné a kupovala si nábytek do

domečku a sladkosti. Poprvé také projevila ctižádost, snažila se ve škole dosahovat dobrých výsledků a říkala Katě, že chce být silná jako ona.

Když se nechala přesvědčit, aby se seznámila s několika dětmi z kostela, zlepšilo se to ještě víc a vztah mezi matkou a dcerou byl pak silný a vřelý, jak po tom Kata vřdycky toužila. Vala se přihlásila do církevního spolku mládeže a se svými vrstevníky tam vycházela bez problémů. Nejspíš nebyla úplně věřící, tehdy ještě ne, ale činnost spolku se netýkala jenom náboženství. Vala absolvovala desetitýdenní základní kurz náboženství, kde si pokládala otázky jako *Jaký je smysl života? Co se stane, když zemřeme? Byl Ježíš samotným Bohem? Je Bible Slovem Božím? Může se nám dostat odpuštění?* Děti měly pestrý program, který zahrnoval zábavu i učení. Hrály spolu vybíjenou, šarády a laser tag a pořádaly u sebe doma pyžamové večírky. Navíc se každý týden scházely v klubovně, kde společně pekly, hrály hry a sledovaly filmy. Vala si tam našla první kamarádky.

Po necelém roce ve spolku, když jí bylo čerstvě dvanáct, z vlastní iniciativy požádala, že by se chtěla dát pokřtít. Kata chtěla, aby si takové důležité rozhodnutí nechala ještě projít hlavou, ale Vala ji ujistila, že už si to promyslela dostatečně, a padly si do náručí. Tómas neříkal nic.

Po přípravě pod vedením pastora Vídiho byla Vala nachystaná a přijala křest u horkého pramene u farmy Hruni. V létě spolu vyrazily na křesťanské shromáždění ve Stykkishólmu a na slavnost na Kirkjulækjarkotu, kde se všechny kongregace z celé země sešly se zahraničními kazateli a zpěváky na obrovské mši, a Vala začala zpívat v kostelním sboru. Po prvních zkouškách projevila zájem naučit se noty a hrát na nějaký hudební nástroj a Kata navrhla, aby se přihlásila do umělecké školy na zobcovou flétnu, na kterou zamlada sama hrála. Noty se učily spolu, chodily na koncerty symfonického orchestru a jezdily na vážnou hudbu do Kópavogu. Kata

půjčila Vale svou starou flétnu a slíbila, že jí nástroj daruje, pokud bude pilně cvičit.

To bylo poprvé, kdy Kata přestala mít obavy o dceřinu budoucnost, koncem zimy se to však změnilo. Spojovat příčinu změny s jednou určitou věcí by bylo nejspíš příliš zjednodušující, ale přesto jí v té souvislosti vždycky přišel první na mysl domeček pro panenky.

Jednou začátkem jara spolu vyrazily do IKEA, mimo jiné na masové kuličky. Začínal se z toho stávat jakýsi jejich rituál. Nejdřív se procházely po prodejně a prohlížely si nábytek; Kata sice obvykle nakupovala převážně v designové prodejně nábytku Epal, ale všední věci kupovala v IKEA. Zrovna stála u rámu na obrazy, když přiběhla Vala a překotně ji prosila, aby se s ní šla podívat do oddělení zrcadel. Když tam dorazily, ukázala jí stojací zrcadlo v masivním dřevěném rámu s panty, na nichž se dalo naklápět. Na IKEA bylo nebyvale drahé. Vala tvrdila, že je přesnou napodobeninou jiného, menšího s názvem *Mirror Bedroom Beauty*, které měla v domečku a které dostala před rokem jako dárek od Tómasa.

„Není to napodobenina, zlato,“ opravila ji. „Chceš říct, že je to replika.“ Až po chvíli jí došlo, že Vala chce zrcadlo koupit – ne proto, že by se jí nějak zvlášť líbilo, ale kvůli tomu, že má takové v domečku. Když mlčela, Valu to vyprovokovalo a začala neodbytně škemrat a podobat se svému mladšímu, zlobivějšímu já. Nakonec prohlásila, že se na spoustu měsíců vzdá kapesného, když zrcadlo dostane. Kata nedokázala pochopit, proč tak vyvádí.

„Je to krám z velkovýroby, zlato. Kromě toho ani moc dobře nevypadá.“

„Táta by mi to dovolil.“

„Táta s tebou nikdy nakupovat nechodí, nebo snad jo?“

„To je pravda. Nakupujeme na internetu.“

„Jasně. Ale kupovali jste spolu někdy pastu na zuby? Nebo sendvič nebo papírové kapesníčky...?“

„Záleží na tom snad?“ vybuchla Vala. Pokračovalo to tím, že se o to ošklivé zrcadlo dlouze dohadovaly, až se nakonec Kata definitivně rozhodla.

„Je předražené, zlato. A úplně stejné už přece máš, sama jsi to říkala. To ti nestačí?“ Vala neodpověděla, ale zuřivě si odfrkla. Kata to chtěla obrátit ve vtíp a říct, že Vala začíná z domečku vyrůstat, ale nechtěla ji ještě víc dráždit.

Když se konečně dostaly do restaurace na masové kuličky, nechala se Vala slyšet, že nemá hlad, a zmizela, zatímco Kata jedla. Cestou domů bylo v autě ticho, ale když Kata zaparkovala před domem, chtěla si o tom, co se právě stalo, promluvit. Vala na to neřekla nic, vystoupila, a než za sebou zabouchla dveře, zařvala „Nesnáším tě!“

Později večer u ní Kata zaklepala na dveře, ale Vala neodpověděla. Neodpouštěla snadno, když se někdo stavěl proti ní, i když hluboko uvnitř byla moc hodná. Odměřenost neustoupila ani v příštích dnech a Kata navíc cítila, že se sama také zlobí a že jí dělá potíže najít si k dceři zase cestu.

Vala se s kamarádkou ze školy začala malovat, a když se od ní zase jednou vrátila nalíčená, pohádaly se o to, kdy bude na takovou věc dost stará. Kata jí řekla, že když bude chodit tak výrazně namalovaná, budou ji lidi považovat za lehkou holku, a Vala zaječela, že je šílená a ošklivá a že ji nesnáší. Pak vyběhla do svého pokoje a zabouchla za sebou dveře.

Další hádka se odehrála u večeře a týkala se toho, jak málo Vala jí. Zařvala na matku, že je příšerná, a znovu zopakovala, že ji nesnáší. Tómas u toho mlčky seděl ve své klidné, kulaté bublině, skoro jako by nic neslyšel. Kata se ho zeptala, co soudí o tom, že jeho dcera drží dietu, ačkoli je kost a kůže, a že za celý den nesnědla nic než dvě lžice žlutého hrachu. Tómas se krátce zamyslel a pak odpověděl, že toho určitě sní víc, až dostane hlad, a v tom okamžiku to byla Kata, kdo utekl do ložnice, třískl dveřmi a zabořil hlavu do polštáře.

Vala postupně ztrácela zájem i o uměleckou školu, ale Kata stále věřila, že se jejich vztah srovná. Ke třináctým narozeninám jí dala kancelářskou židli, kterou koupila společně s Tómasem, knížku bratří Grimmů o člověku, který procházel s flétnou vesnicemi a zbavoval je krys, a krásný stojánek na noty z dubového dřeva, který objevila v prodejně starožitností v centru. Vala hezky poděkovala a pak Tómas vytáhl ještě jeden dárek – jeden z těch drobných, k jakým Kata pocítovala averzi – a ukázalo se, že balíček obsahuje *miniaturní* flétnu.

„Ve správném měřítku,“ podotkl Tómas. Součástí balíčku byl další certifikát o původu, napsaný velice starobylym ozdobným písmem, podle něhož pocházela flétnička z poloviny devatenáctého století z Budapešti, kde vznikl i domeček. Navíc se ukázalo, že flétnička je z ryzího zlata a dá se na ni hrát jako na skutečný nástroj, třebaže zvuk je mnohem tišší. Vala ji zvedla ke rtům a foukla do ní, ozvalo se neuvěřitelně slabounké zapískání a ve tváři se jí objevil nepřítomný výraz prodchnutý vážností, která provázela všechno, co se týkalo domečku. Pokračovala v pískání, dokud ji Kata nezavolala na jídlo a na dort, který u příležitosti narozenin upekla. Po večeři odešla Vala do svého pokoje a uložila flétničku do domečku.

Následně přestala chodit do umělecké školy, sbalila stojánek na noty a flétnu, tu velkou, vrátila. Prohlásila, že hodiny už ji nebaví, a Kata neodpověděla. Vala si přes internet objednala miniaturu vlastní postele a různých drobností, které měla na poličkách.

Čím víc Kata o tom všem uvažovala, tím víc se zlobila. Když měly jednou v práci chvíli času, vylila si srdce před Ingou.

„A neřekl mi o tom ani slovo!“ vybuchla. „Já bych mu totiž nikdy nedovolila, aby jí dal takovou věc, a on to dobře ví. Protože to je prostě zvrácenost.“ Nevěděla, jak má pokračovat, ale nakonec z ní vypadlo: „Píše se o tom přece i v Bibli.

Doufám, že nezním jako nějaká fanatička, ale existuje pro to výstižné pojmenování: *modlářství*. Určitě je na místě říct to o někom, kdo zaměňuje skutečnost s výplody fantazie, protože to je nebezpečné.“

Inga ji ujistila, že její pocity jsou oprávněné, ale pak se zastala i Tómasa. Chce být přece jen dobrý táta, utužovat vztahy s dcerou, protože se s ní vídá tak málo, a tak dále. Kata s ní nesouhlasila.

Z rozhovoru s Ingou odešla zmatená, ale když dorazil Tómas domů, měla připravených několik otázek. Mluvila o návštěvě IKEA a chtěla vědět, jestli nepochopil nic z toho, co mu říkala ohledně zrcadla a své neochoty ho koupit. A proč Vale pořídil tu miniaturní flétnu. Na odpověď nečekala, pokračovala ve svém výlevu a Tómasovi vysvětlovala, jak celou tu záležitost se zrcadlem a flétnou vnímá ona a jak je to obojí škodlivé – na rty jí přišlo dokonce slovo „hříšné“ –, ale jenom jeden z nich má odvalu to dceři nedovolit.

„A co se pak stane? Sotva se u nás doma objeví miniaturní flétnička, ztratí Vala zájem o uměleckou školu. Myslíš, že je to náhoda? Ona je ještě dítě, Tómasi. Tohle jí plete hlavu. Nemůžeme ji brát jako rovnocennou partnerku, máme ji vychovávat, stanovovat hranice a občas jí něco zakázat – aby se časem mohla stát sama sebou. Není to naše *kamarádka*, i když ty to tak nejspíš vnímáš!“

„Tyhle nesmysly nehodlám poslouchat,“ odsekl Tómas a odešel z pokoje.

„To mě pro jednu nemůžeš zkusit brát vážně v něčem, co je pro *mě* důležité? A nechovat se jako zbabělec?“ zařvala za ním do schodů a trásla se vzteky. Pak se oblékla a vyšla ven, procházela se poblíž majáku Gróttta, a nakonec si sedla na golfové hřiště u jamky číslo devět, zírala před sebe a čekala, až doma všichni usnou.

* * *

K dalšímu výstupu došlo za několik týdnů. Kata během pracovního dne pocítila příznaky chřipky a vrátila se domů dřív než obvykle. Jakmile vešla do domu, uslyšela z horního patra hlasy. Vyplížila se po schodech a zjistila, že hlas je jenom jeden a vychází z Valina pokoje. Po špičkách se přikradla k pootevřeným dveřím a nahlédla dovnitř. Vala stála u domečku, se strnulým výrazem a nataženýma rukama, a hrála si s panenkami.

Kata se právě chystala zaklepat na dveře a dát o sobě vědět, když uslyšela slovo „máma“ a po chvílce „táta“. Vyslovovala je Vala, ale vkládala je do úst panenkám, které něco podnikaly v horním patře domečku.

„Potmě ne, táto,“ zakňourala Vala podivně pisklavým hlasem. „Ale jo, mámo. Nechci se na tebe koukat, jsi hrozně hnusná. – To teda nejsem! – To teda jsi. Sundej si šaty a nevyváděj, ať tě děťátko neslyší. Vždycky tak hekáš, že je to slyšet přes celej dům.“ Panenky přebíhaly z pokoje do pokoje, panáček zahnal panenku do veliké postele, stál nad ní a říkal hlubokým, bezvýrazným Valiným hlasem: „No tak, přestaň blbnout, ať ti ho tam můžu strčit.“ Vala se tomu chvílku smála a pak pokračovala: „Ty jsi tak strašně hnusná. Ale musíš se svlíknout a pak pode mnou budeš kvičet jako malej křeček. – To já ne, to jenom vržou pružiny v posteli. – Sklapni, ženská. Ty vždycky děláš takovej rámus. Teď udělej, co ti říkám, a svlíkni se. Ale napřed ti musím něco přehodit přes hlavu, abych se nemusel koukat, jak jsi hnusná a pitomá.“

Kata pevně sevřela zárubeň dveří, stála jako opařená a dívala se, jak její dcera panenky svléká a něco si při tom mumlá. Panenka-holčička, které si Kata předtím nevyšmla, byla ve vedlejším pokojíku a ležela v posteli s dekou přitaženou až k bradě. Vala položila panáčka na panenku, ale napřed jí omotala hlavu koberečkem, aby jí nebylo vidět do obličej. Panáček jí poděkoval za to, že je tak pitomá, a začal s ní souložit. Vala střídavě mručela hlubokým mužským hlasem

a sténala způsobem, který Katě zněl skoro povědomě. „Ach, to je skvělý... – Ty jsi tak hnusná a odporná! – Ještě, přidej, ještě ne, ach, ach, to je skvělý! – Ty jsi tak hnusná, už dál nemůžu! Hnusná, hnusná, hnusná ženská, už budu, už jsem... – Ne, ještě ne! – Už jsem...“ Hlasy byly čím dál pisklavější a hlasitější a splynuly v jeden, splynuly se sténáním a Kata už toho měla dost. Dlaněmi si zakryla uši, odlepila se od dveří a připadalo jí, že utíká pryč, ale místo toho byla najednou uprostřed pokoje a řvala.

„Co to sakra děláš?“ křičela a nepoznávala vlastní hlas, který hystericky přeskakoval. Vala ucouvla ke zdi a hleděla na svou matku vytřeštěnými očima. „Co to s nima děláš! S těma odpornejma mrňavejma potvorama!“ Kata sáhla po jedné figurce a chtěla jí utrhnout hlavu a rozdupat ji, ale spokojila se s tím, že jí ze všech sil mrštila o zeď. Místo aby s domečkem provedla totéž, přikročila k dceři, popadla ji za ramena a zatřásla s ní. „Takhle si člověk nehraje! Chápeš to, ty trdlo? To není žádná hra! Kde jsi slyšela to, co jsi tady říkala? A proč říkáš, že tvoje máma je hnusná? Copak nemáš k něčemu žádnou úctu?“ Řvala dál, dokud se jí hlas nezlomil. Oči se jí zalily slzami. Nechtěla, aby si toho Vala všimla, a tak ji pustila a seběhla po schodech dolů. V kuchyni zabořila tvář do dlaní a brečela jako dítě.

Potom vrazila zpátky do Valina pokoje, sebrala panenku ze země a popadla ty, které zůstaly v domečku. „A od tebe už ani slovo,“ sykla na Valu. Ta byla zalezlá v posteli a vykukovala přes okraj deky stejně jako předtím panenka-holčička. Kata panenky odnesla a hodila je do popelnice před domem, přibouchla ji a kopla do ní a pak vyrazila na další ze svých dlouhých procházek kolem golfového hřiště, aby se uklidnila.

Večer vylíčila celou událost Tómasovi. Řekl, že chápe, jak ji to sebralo, a šel si s Valou promluvit. Kata si vzala prášek na spaní a usnula. Druhý den měla pořád chřipku a spala dlouho. Vala se celý den neukázala, ale Katě zavolal Tómas a řekl, že ji ráno odvezl do školy. Přišel domů brzy a přinesl

Katě květiny a horký čaj, který si spolu vypili v posteli. Řekl, že si s Valou pořádně popovídal a že ji to moc mrzí a chce se jí omluvit, sama to prý navrhla.

„Takže přiznává, že jsme to měli být my?“

„Co tím myslíš?“

„No ty panenky. A to, co říkaly.“

„Já nevím.“ Tómas zrozpačitěl. „Říkala, že je spolu nechávala spát. Ve škole měli sexuální výchovu... Chtěl jsem vědět, jestli opravdu říkala to, co jsi mi vyličila. Přiznala to, ale tvrdila, že to byla jenom hra.“

„Jenom hra? Panáčkovi říkala táta a panence máma!“ Kata cítila, že paralen už přestává působit, sáhla po krabičce a vzala si další dva. „Nemá být při hraní veselo?“

„Dobře, zlato, určitě tak trochu vycházela z nás. Jsme jediní dospělí, které vůbec zná. Ale i když si svůj vztek a další negativní pocity vybíjí při takové hře, nemusí to znamenat, že se zlobí na nás. I když tam jsme.“

„Takže jenom zastupujeme její pocity? My a panenky?“ Tómas přikývl. „Tak proč se mi chce teda omluvit?“

„Mrzí ji, že ti ublížila. Říkala, že obvykle si takhle nehraje.“

„Já nevím.“ Kata si snažila urovnat myšlenky. Tómas má jistě pravdu, vzala si to zbytečně moc osobně.

„Říkala, že jsi jí ty panenky sebrala.“

„Vyhodila jsem je.“

Všimla si, jak se to Tómas dotklo. Vstal a snažil se to nedat najevo, ale Katě bylo úplně lhostejné, co si myslí. Pokud u sebe doma něco upřímně nesnášela, měla plné právo to vyhodit.

Odpoledne za ní přišla Vala, celá zkroušená k ní přistoupila a omluvila se. Padly si do náruče a Kata ji ujistila, že přece ví, že tím nemyslela nic zlého. Na panenky se Vala nezeptala a už nikdy se o nich nezmínila. Ale kdykoli měla Kata špatnou náladu, vždycky si vybavila Valin výraz, když se jí omlouvala: pobledlé tváře, váhavé pohyby a prázdný pohled, jako když si hrávala s domečkem.